Štev. 99 V Trstu, v nedeljo 25. aprila 1920 Letnik XLV

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot.; osmrtnice, zahvale, posianice in vabila po 80 stot., oglasi denarnih zavodov *mm* po L 1. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema inseratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in inseratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As. 20.

Jadransko vprašanje pred vrhovnim svetom.

Stara igra na novem odru.

Kakor bi nalašč hotela potrditi vso neiskrenost in praznost vseh Nittijevih govorov in izjav, kakor bi hotela pokazati, kako prazna je slama, ki jo ministrski predsednik še vedno mlati, čeravno ni niti enega zrnca več v njej, si daja agencija »Stefani« danes brzojavko iz Pariza brzojavko, iz katere je razvidno, kakšna bi morala biti rešitev jadranskega vprašanja, ki bi zadovoljila nenasitno pohlepnost italijanske vlade, katere edina želja je vzpostavitev ... prijateljskih, prisrčnih in bogsive kakšnih odnošajev z ital. sosedinjo Jugoslavijo. Rešitev, ki se predlaga v tej brzojavki, je takšna, da bi moral tudi najpopustljivejši in najpotrpežljivejši narod ogorčeno vstati in zaklicati predrznemu sosedu: »Roke k sebi!«

Brzojavka pravi: »Zatrjuje se, da se vrhovni svet v glavnem strinja v tem, da se jadransko vprašanje reši tako, da se da Italiji istrska meja od..... Snežnika črez »monte Generoso« (kje je ta »monte«, ne vemo mi in brškone tudi nihče na vsem kulturnem svetu, izvzemši morda kakega italijanskega junaka, ki se je mislil ovekovečiti s tem, da je krstil kak naš hrib s tako poetičnim imenom. Pr. ur.). Otok Lošinj bi se del Italiji, a Reka bi postala svobodna država, ki bi na eni strani mejila z Italijo in segala do Bakra. Otoka Cres in Krk bi pripadla reški državi. Zdi se, da bi Italija ... sprejela tako rešitev.« (Tudi nam se zdi ...)

Tako prva brzojavka; druga je nekoliko bolj pozitna. Datirana je iz San Rema, 24. t. m., in pravi tako le: »Poslanik Zedinjenih držav Underwood se nahaja vedno v San Remu, kjer pričakuje navodil od svoje vlade; ker jih pa ni prejel, se ne udeležuje sestankov vrhovnega sveta. Vrhovni svet bo imel sejo danes popoldne, jutri, v nedeljo, in ponedeljek, nakar se bo zasedanje brškone zaključilo. **Na jutrišnji, nedeljski seji se bo brškone razpravljalo o jadranskem vprašanju na podlagi spomenice od 9. decembra 1919,** ki nosi, kakor znano podpis Zedinjenih držav, Francije in Anglije.

V ponedeljek, na dan, ko se brškone zaključi konferenca, se bo dal v gledališču muzikalni, orkestralni in vokalni koncert z italijansko klasično glasbo od leta 1600—1700 v čast odposlanstvom na konferenci. Tako se torej začenja igra z nova.

Jugoslovenska delegacija ne pride v San Remo?

PARIZ, 24. (S.) Govori se, da odpotuje jugoslovenska delegacija v San Remo, toda vest ni gotova.

— Cemu naj bi tudi odpotovala, če je res vse tako, kakor pravi agencija »Stefani«? Ali h koncertu?! Če pa vendar odpotuje, ne pride gotovo v San Remo z namenom, da da Italiji .... Snežnik!

Turško in rusko vprašanje.

SAN REMO, 24. (S.) Danes predpoldne ne bo imel vrhovni svet seje. Popoldne se bo nadaljevala razprava o turškem in ruskem vprašanju. Jutri bo imel vrhovni svet samo eno sejo.

TUDI AMERIŠKI POSLANIK SE UDELEŽI KONFERENCE.

SAN REMO, 39. (S.) Poslanik Zedinjenih držav je dobil danes navodila z Washingtona, ki ga pooblaščajo, da se udeleži konference.

G. Nitti zopet govori.

SAN REMO, 24. (S.) Ministrski predsednik Nitti je sprejel zastopnike francoskega časopisja v San Remu in jih je zadržal k dolgemu in prisrčnemu pogovoru, v katerem jim je izrazil upanje, da se bo razpravljalo na konferenci v San Remu o vseh glavnih mednarodnih vprašanjih. Izjavil je, da bo to doprineslo k vzpostavitvi onega mirovnega duha v Evropi, ki mora privesti do sodelovanja vseh evropskih narodov pri vzpostavljanju splošnega gospodarskega blagostanja. V ta visoki ideal — je rekel ministrski predsednik Nitti — namerava Italija zastaviti vse svoje politično delovanje, kakor dokazuje prijateljski sprejem g. Rennerja, avstrijskega kancelarja v Rimu in prijateljsko vedenje italijanske vlade nasproti Jugoslaviji v svrho dosege najtesnejših gospodarskih in kulturnih stikov z jugoslovenskim narodom.

Kar se tiče odnošajev z Nemčijo, je ministrski predsednik odločno zanikal krožeče glasove, češ da je on v zadnjem času predložil revizijo versailleske pogodbe. G. Nitti ni nikdar predlagal take revizije, temveč je vedno poudarjal, da je v splošni koristi vseh evropskih narodov potrebno, da se Nemčija čimprej naredi sposobna za vzpostavitev svojega gospodarskega delovanja, da zajamči miren in delaven obstanek in da more staviti podlage nemški res demokratični vladi, ki bi bila nasprotna militarističnim poizkusom in revolucijonarnim nasiljem. Nitti je zatrjeval, da je za razorožitev Nemčije po določbah mirovne pogodbe.

Končno je izrazil živo željo, da bi se rešilo jadransko vprašanje še pred zaključkom mirovne konference v San Remu. Protestiral je tudi proti razširjanju tendencijoznih vesti o Italiji, poudarjajoč, da Italija ni sklenila ne novih dogovorov, ne novih pogodeb in da bo morala biti predvsem velika sila demokracije in miru.

Iz Češkoslovaške.

Ministrski predsednik Tusar o socijalizacijah v češkoslovaški republiki.

PRAGA, 23. Ministrski predsednik Tusar je rekel na nekem volilnem zborovanju, da pomenijo volitve od 18. aprila izpreobrnenje k socijalizmu. Slovaška je pokazala z volitvami svojo nenavadno zrelost. Strah madžarske iredente je bil pretiran. Volitve pomenijo oletarijata, ki je izražena v milijonih glasov, jačenje češkoslovaške državne misli. Volja prebode imela odločilen vpliv na razvoj notranje in zunanje politike. Nadaljevali bomo odločno delo socijalizacije in ne bomo dovolili, da bi se omejile zahteve našega ljudstva. Toda potrebno je, da se odstranijo narodnostne zadeve. Želimo si sporazum z vsemi narodnostnimi naše republike in upamo, da ga dosežemo z Nemci, posebno s socijalnimi demokrati, v skupnem delu za največjo državno potrebo, t. j. za prehranjevanje ljudstva.

Poljski izgredi v tešinjskem ozemlju.

PRAGA, 23. Na tešinjskem ozemlju so odkrili tajno teroristično organizacijo. Dvanajst poljskih vojakov, ki pripadajo oddelku nastanjenemu v Bilskem, je napadlo neko hišo v Strumenu. Češkoslovaški odposlanec je posredoval pri medzavezniški komisiji.

Novi češki državni zbor začne svoje delovanje v drugi polovici maja. Tusar dobi nalog, naj sestavi novo vlado.

PRAGA, 23. Na seji predsednikov raznih poslanskih klubov, ki se je vršila včeraj, je bilo sklenjeno, da začne novi državni zbor svoje delovanje v drugi polovici maja. Vlada bo sestavljena po volitvah za senat. List »Ceske Slovo« poroča, da bo naložil predsednik Masaryk sedanjemu ministrskemu predsedniku Tusarju, naj sestavi novo vlado. Prva naloga nove vlade bo rešitev aprovizacijskega vprašanja. List »Narodni Politika« pravi, da obstoja nagnenje za ohranitev sedanje koalicije teda primerno bo, ako se pojača še z drugimi strankami.

Pogajanja med Češkoslovaško in Nemško Avstrijo o kompenzacijski pogodbi.

PRAGA, 23. List »Prager Tagblatt« poroča, da pridejo proti koncu aprila v Prago odposlanci Nemške Avstrije, da dovršijo pogajanja, ki so se bila začela v mesecu januarja t. l. Avstrija je odpovedala kompenzacijsko pogodbo s Češkoslovaško ter je s 1. januarja prenehala z nabavljanjem, ki ga je imela še izvršiti. Češkoslovaška je pošiljala še letos sladkor po znižanih cenah in je ustavila komaj sedaj pošiljanje preostanka, kadar je videla, da noče Avstrija izpolniti pogodbe. Na posvetovanju, ki je bilo včeraj v ministrstvu za trgovino, so obečali avstrijski zastopniki, da se izvršijo pošiljatve, katere še zaostajajo.

Madžarski socijalisti na Slovaškem proti Budimpešti in za Prago.

PRAGA, 23. Na manifestaciji slovaških in madžarskih socijalnih demokratov v Bratislavi je izjavil Madžar Zupar, da so zadnje volitve ljudsko glasovanje, pri katerem se je izjasnilo vse prebivalstvo na Slovaškem za zvezo s Češkoslovaško. Budimpešta in mirovna konferenca morate vpoštevati to ljudsko glasovanje. Slovaška je dokazala, da si ne želi priključitve k Madžarski admirala Horthya, temveč priključitev k Češkoslovaški.

Boji na poljskem bojišču.

VARŠAVA, 23. (S.) Poročilo vrhovnega štaba pravi: Na poleslijskem bojišču je sovražnik obnovil srdite napade. Na jugu prihajajo vedno nova ojačenja, kar dokazuje ofenzivne namene.

Ustanovitev nove turingijske države in priključitev Koburga Bavarski.

BEROLIN, 23. (S.) Narodna skupščina. Narodna skupščina je odobrila v tretjem čitanju zakon o ustanovitvi nove turingijske države in o priklopitvi Koburga k Bavarski. Nato je skupščina odobrila proti dvema glasovoma socijalističnih strank nadopolnilo k odloku, ki določa obvezno zavarovanje proti boleznim.

Konferenca zaveznških in nevtralnih držav v Parizu. — Pomoč državam centralne Evrope.

PARIZ, 24. (S.) Včeraj se je vršila v Parizu konferenca zaveznih, pridruženih in nevtralnih držav v Parizu. Konferenca je bila sklicana po inicijativi angleške vlade v svrho sklenitve potrebnih dogovorov glede dovolitve pomožnih kreditov Poljski, Avstriji in drugim državam centralne Evrope. Določen je bil program za pomoč v svrho obnovitve, ki vsebuje znatne prispevke s strani zaveznških in nevtralnih držav. Sklenilo se je razen tega sklicati v Pariz odbor, v katerem bo zastopanih 12 najbolj prizadetih držav, izvzemši na vsak način Zedinjene države, ki sicer dado pretežni del kreditov, a ne morejo uradno sprejeti obnovitvene naloge. Zastopane bodo te le države: Anglija, Francija, Zedinjene države, Belgija, Kanada, Argentina, Danska, Nizozemska, Norveška, Svedska in Švicarska. Italijanska vlada ki je odobrila v glavnem načrt o katerem se je razpravljalo, ni mogla pravočasno imenovati svojega zastopnika. Vse nevtralne vlasti, izvzemši Španijo, ki proučuje stvar uradno, se strinjajo v vprašanju pridružitve zaveznikom v svrho dobavljanja živil in sirovin državam, ki jih potrebujejo. Tekom konference je vladala med vsemi zastopniki popolna sloga, kar je dober znak za važno nalogo, ki se ima rešiti.

Razprava o avstrijski in bolgarski pogodbi v angleški zbornici.

LONDON, 23. (S.) Gornja zbornica. Zbornica je zopet začela razpravo o drugem čitanju načrta o odobritvi mirovne pogodbe z Bolgarsko in Avstrijo. Lord Brice je obžaloval, da so v teh pogodbah določbe, ki se ne strinjajo z modro politiko. Smatra, da so odškodnine, ki so dovoljene Srbiji, velikanske, in da ni torej pretirana zahteva po popustitvi od onega dela, ki ga je mogla pridobiti v južni Macedoniji, od katerega bi se naredila majhna avtonomna država. Lord Brice upa, da bo zveza narodov lahko popravila nekatere napake v pogodbah in odstranila vsak povod nove vojne. Lord Newton je napadal protekcijsko (separatistično?) politiko novih držav, ki so nastale po vojni, in izrazil upanje, da bodo zavezniki zastavili svoj vpliv v prid razorožitvi in gospodarski enotnosti. Govornik smatra, da je vladna politika nasproti centralnim vlastim modra in pravična. Lord Parmoor smatra, da so pogodbene klavzule popolnoma nézaslužljive. Lord Milner je odgovoril govornikom in jim očital, da se niso pokazali pravične nasproti angleški vladi in njenim zaveznikom. Poudarjal je, da se ne more postopati z onimi, ki so se borili ob strani Anglije, na isti način, kakor z onimi, ki so se borili proti njej. Simpatija, ki se je pokazala nasproti premagancem — je rekel lord Milner — je bila tako velika, da nam se zdi kakor krivica nasproti zmagovalcem. Pogodbe gotovo niso popolne, toda kritike so pretirane. Govornik je nato branil italijanske zahteve. Pri tirolskem vprašanju — je rekel — so zavezniki upoštevali italijanske strategijske potrebe bolj nego narodnostno načelo, ker zavezniški vojaški izvedenci so smatrali, da je mejna črta, ki jo je dobila Italija, najbolja obrambna črta za to državo, ki ima upravičene povode za obrambo proti tevtonskim napadom, ker je bila nad dva tisoč let izpostavljena njihovim vpadom. Govornik je zaključil, poudarjajoč, da se oni, ki so izdelali mirovne pogodbe, niso nikdar odrekli načel pravičnosti in človekoljubnosti, za katera so vstopili v vojno. Zakonski načrt, s katerim se odobravate obe pogodbi, je bil odobren v drugem in tretjem čitanju.

Caillaux v svobodi.

PARIZ, 24. (S.) Caillaux bo danes izpuščen v svobodo.

Finska misija v Rimu.

RIM, 24. Danes je prispela v Rim posebna finska misija, ki je prinesla italijanskemu kralju kolajno Bele rože. Misija ostane v Rimu 3—4 dni. Nastanjena je v hotelu »Excelsior«.

Avtomobilska nesreča.

OSJEK, 22. V nedeljo se je pripetila v bližini Čaubna večja avtomobilska nesreča. Dopoldne sta se odpeljala iz Zagreba dva avtomobila, na katerih se je nahajal med drugimi potniki tudi bivši notranji minister Svetozar Pribičević in ravnatelj narodne banke v Zagrebu Aleksander. En avtomobil se je prevrnil, pri čemer si je pretresel šofer možgane in izgubil oko, medtem ko si je ravnatelj Aleksander zlomil roko. Drugi avtomobil, v katerem se je nahajal Svetozar Pribičević, je prepeljal ranjence v Virovitico, ravnatelja Aleksandra pa v Osjek, kjer se mu je nudila zdravniška pomoč. Svetozar Pribičević in Aleksander sta v ponedeljek nadaljevala svojo pot v Belgrad.

LJUBLJANA, 22. V nedeljo so se vozili z Bleda proti Ljubljani v avtomobilu veleposestnik Josip Jakil iz Karlovca, ljubljanski trgovec Ivan Sandrip, dijak Branko Logar iz Ljubljane, hotelir V. Šaplja z Bleda, ljubljanski lesni trgovec Jos. Adamič, geometer V. Tance iz Ljubljane in trgovec Jožef Komjanc iz Pevme pri Gorici. Vozil je g. Jakil z Bleda. Med Bledom in Lescami je na enem kolesu počila gumijeva cev, pri čemer se je avto prekucnil. Vsi potniki so ostali nepoškodovani, le trgovec Komjanc je obležal nezavesten — zlomil si je tilnik. Ponesrečenca so odpeljali v ljubljansko bolnišnico, kjer je ob 10 zvečer umrl.

Tornate, o profughi!

V izdanju od 22. aprila t. m. je »Edinost« tiste naše ljudi, ki so se dali prestrašiti od terorizma, ki je začel po nekaterih krajih ozemlja takoj po izvršeni zasedbi, ter so se umaknili, pozivlja, naj se povrnejo zopet — češ: nihče jih ni sili k izselitvi.

Kakor gladen pes se je »Piccolo« vrgel na to mršavo pot ter vzdignil visoko donečo fanfaro o liberalnosti, ki nas Jugoslovene na zasedenem ozemlju obsipije ž njo sedanja vlada.

S tem, da smo rekli, da tisti, ki so se izselili, niso bili prisiljeni k temu, nikakor ni še rečeno, da bi tukaj plavali v mleku in medu, če bi bili ostali. Najboljši dokaz za to je dejstvo, **da je okrog 500 tistih naših razumnikov, ki so ostali na svojem mestu, moralo plačevati svojo korajžo s tem, da so mesece in mesece morali prebiti v malarični Sardiniji, v strašnih verouških trdojavah in v mrzlih in nezdravih tirolskih barakah!** In še danes jih je mnogo, ki čakajo, da bi jim tukajšnja »liberalnost« dovolila povrnitev v svoj domači kraj in na svoje službeno mesto. Drugi, ki so se povrnili, še danes niso sprejeti v službo. Naj navedemo kot primere: sodnika Rodica iz Pazina, učitelja Tončića iz Velikih Mun, več bednih goriških redarjev: če »Piccolo« želi, mu podamo popolno listo.

Naj navedemo, da je lista proslavljena »liberalnost« mnogim in mnogim deportirancem dovolila rešitev le pod tem pogojem, da odidejo v Jugoslavijo. Če »Piccolo« želi, mu damo tudi imena. Naj navedemo nadalje, da je »liberalnost« sicer dovolila nekaterim deportirancem povrnitev v zasedeno ozemlje, toda ne v prejšnje bivališče.

Naj navedemo nadalje, da se družinam deportirancev, ki so bili državni uslužbenci, ni izplačevala plača in da so še le po neštetih prošnjah (v nekaterih slučajih po devetih mesecih) dobile le dve tretjini čiste plače. Med tem so lahko živele od zraka, oziroma od »liberalnosti«.

Naj navedemo, da so — ko internacije niso bile več v modi — uradniki kratko malo dobivali nalog, naj se v par dnevih izselé!! Tako n. pr. v Puli, v Volozkem in na Krku. Naj navedemo, da so bili uradniki jugoslovenske narodnosti premeščeni brez dijet v čisto italijanske kraje, med tem, ko so prišli na njih mesta italijanski uradniki z — dijetami! Če hoče »Piccolo« imena, mu tudi poslužimo. Ugotovljeno bodi, da so naši uradniki, ki so bili poprej na vodilnih mestih in priznano naravnost izvrstni uradniki, danes podrejeni mladeničem brez vsake potrebne vsposobljenosti! Dejstvo je, da ni danes niti enega slovenskega ali hrvatskega uradnika na zasedenem ozemlju, ki bi bil zadovoljen in ki bi lahko brez škode izvrševal svojo službo in živel svoje mirno življenje! Dejstvo je tudi, da je bilo tudi pozneje mnogo naših uradnikov odpuščenih in da se še **dandanes** odpuščajo.

Naši uradniki, ki so se izselili, so vedeli, da jih čaka to, kar se je dogodilo njihovim tovarišem, ki so ostali. Radi tega so se umaknili. Toda, ravno radi tega se je naša beseda obrnila proti njim. Mi zahtevamo od naših uradnikov več: pripravljeni naj bi bili tudi za žrtve, kakor so žrtvovali tisti, ki so ostali in žrtvujejo še danes. S sofističnimi zavijanji se ne da ustvariti to, česar ni. Naš članek je bil namenjen uradnikom, ki so se izselili, predno so **morali!** Da se je v prvih mesecih zasedbe izselilo več naših uradnikov, nego jih je mogel zadeti tudi v tem slučaju počasni birokratizem, ni še priznanje, da tukaj res vlada »liberalnost«. »Piccolo« nam nekaj podtikuje, česar nismo rekli. Naj nam »Piccolo« doveli, da mu povemo, kar je pravo naše, na podlagi dejstev pridebljeno prepričanje: na zasedenem ozemlju mi Jugoslovani nismo še videli liberalnosti, vsaj do sedaj ne! Videli pa smo mnogo in mnogokrat in vidimo še, kako se kršijo naše pravice!

Za vrnitev beguncev.

Uradni »Osservatore Triestino« je 17. t. m., št. 87., objavil naslednjo naredbo generalnega civilnega komisarja:

A. Svobodna vrnitev je dovoljena beguncem v naslednje kraje:

V **goriškem** političnem okraju občine: Avče, Ajba, Banjšice, Bate, Anhovo, Dekle, Ozeljan, Kojsko, Renče, Šempas Vogrsko Trnovo, Lokovec pri Kanalu.

V gradiškem pol. okraju občine: St. Lovrenc v Moši.

V tržiškem pol. okraju občine: Sv. Peter ob Soči San Canciano, (brez vas S. Canziano.)

V **sežanskem** pol. okraju občine: Komen, Corjansko, Kobilja glava, Mavhinje, Nabrežina, Pliskovica, Zgonik in Gabrovica.

V **tolminskem** pol. okraju občine: Trenta in Srpenica in vasi Spodnji, Srednji in Gornji Log, občini Log in Žaga Spod., Soča Gor. in oddelki imenovanih občin; vasi Podmelec, Hum, Zadlaz-Žabče, Čadra-Žabče, Zadlaz-Čadra, Ravne-Žabče in Ravne pri Ljubinu v tolminski občini, vasi Bača, Idrija ob Bači, Slap, Roč in Sloper v občini Sv. Lucija, občini Drežnica in Trnovo.

B. V naslednjih krajih ni prosta vrnitev beguncev, temveč jo dovoljujejo le v posebnih primerih prizadeti civilni komisarijati, za Trst pa s strani urada za vojne begunce:

V **goriškem** pol. okraju: goriška občina, Kanal, Kal, Števerjan, Renče, št. Peter, Lučnik, Opatjeselo, Št. Andrež, Podgora Solkan Grgar, Bilje, Miren, Sovodnje in Vrtojba.

V **tržiškem** pol. okraju občina S. Canciano (vas S. Canciano), Staranzan, Doberdob, Devin, Fogliano, Ronke in Tržič,

V sežanskem pol. okraju občine: Brestovica, Selo, Vojščica in Temnica.

V **tolminskem** pol. okraju občini Bovec in Čezsoča, vasi Lepenje in Soča Zg. v občini Soča, Predil in Moženca v loški občini in Zg. Žaga v istoimenski občini, vasi občine Tolmin, Zatolmin, Poljubin, Lubin, Prapetno, Dolje, Gabrije, Volarji in Selce v tolminski občini vas Sv. Lucija, Grudnica, Drobočnik, Lom pri Tolminu, Modreja in Modrejce v občini Sv. Lucija, občini Volče in Libušnje.

Begunci, ki prejemajo državno podporo in ki so imeli pred vojno svoje stalno bivališče v pod črko A omenjenih občinah, bodo morali iti na pristojni begunski urad v onem kraju, kjer stanujejo sedaj (na civilne komisarijate, a za Trst na urad za vojne begunce), da jim izdajo potrdilo o prejemani podpori. Takšnim beguncem je določen za povrnitev rok 30 dni računajoč od dneva tega odloka. Tisti, ki se vračajo, si bodo morali preskrbeti potrebne listine, ki jih izdajajo na zahtevo pristojni begunski uradi za prosto vožnjo po železnici in za prost prevoz njihovih stvari. Ko pridejo begunci v svoj domač kraj, bodo morali predložiti v dveh dneh po prihodu neposredno ali potom županstva okrajni politični oblasti svoje potrdilo o prejemanju begunske podpore. Begunska podpora se bo izplačevala še za 60 dni, računajoč od dneva povrnitve v svoj kraj. Kdor ne izpolni tega predpisa, izgubi pravico do podpore. V vsakem slučaju pa bodo begunske oblasti trideseti dan po sedanjem odloku ustavile podporo vsem tistim beguncem, ki so imeli svoje stalno bivališče v krajih, kamor je povračanje prosto, bodisi da so se povrnili ali pa ne. Tistim, ki se jim je bilo nemogoče povrniti radi kakega zadržka, bo generalni civilni komisarijat uvaževal le takšne zadržke, ki zaslužujejo posebno vpoštevanje. Ravno tako se bo postopalo tudi z begunci ki ki so imeli pred vojno stalno bivališče v pod črko B imenovanih občinah, ako vživajo begunsko podporo in ako se jim sploh dovoli, da se lahko povrnejo.

Trst, dne 17. aprila 1920.

Generalni civilni komisar:
Mosconi.

Živila aprovizacijske komisije

za teden od 26. aprila do 1. maja 1920.

Testenine: ½ kg po lir 1'50 kg.
Koruzna moka: ¾ kg po 85 st. kg.
Riž: ½ kg po 1'40 lir kg.
Kristaliziran sladkor: 10 dkg po 6 lir kg.
Losos: 1 posoda (okoli pol kg) na odmerek po 2'45 lir posoda.
Kava: 10 dkg na odmerek po 18'— lir kg.

Kupovalcem, ki so vpisani pri prodajalnah aprovizacijske komisije, se bodo razdeljevala vsaki dan tudi naslednja neodmerjena živila proti predložitvi živilske izkaznice:

Fižol po 2'25 lir kg; fižol »koks« po 2'80 lir kg; ameriška svinjska mast po 12'— lir kg; kuhano maslo mešano po 10 lir kg; suhi jušni rezanci v zavojih po 20 dkg po 70 stot. zavoj; in v zavojih po 50 dkg po 1'75 lir zavoj; paradižnikova konserva po 3'50 lir kg, v posodah po 1 kg po 3'40 lir posoda, v posodah po ½ kg po 1'90 lir posoda, v posodah po ⅛ kg 85 stotink posoda; biskoti (London Biscuit Factory A. Gatti, Trieste) »Metropolitani« po 16'50 lir kg; druge vrste biskotov (Albert, Petit Beurre, Secession, itd.) po 12'— lir kg, v zavojih po 10 dkg po 1'20 lir zavoj; grenčni biskoti po 20'— lir kg; kis po 1'20 lir liter; zeleno pralno milo v komadih po 21 dkg po 90 stotink komad; zeleno pralno milo marka »Trieste« v komadih po četrt kg po 1'10 lir komad, v komadih po pol kg po 2'20 lir komad; belo pralno milo marka »Marsiglia« v komadih po pol kg po 2'25 lir komad; belo ameriško toaletno milo marka »Ivory« po 1'30 lir komad; angl. toaletno milo Borax Swift po 1'75 lir kos; škrob po 8'50 lir kg; sveče po 35 stot.; jab. marmelada po 5'50 lir kg; suhe smokve po 2 liri kg; kakao po 14 lir kg; kitajski čaj »Souchong« po 20'— lir kg; poper v zrnju po 10'— lir kg; pimenta v zrnju po 9'— lir kg; muškatovi orehi po 0'20 lir vsak; cimet v prahu po 16'— lir kg; cimet v kosih po 12'— lir kg; klinčkove žrebljice po 24'— lir kg; dišave po 12'— lir kg; vanilija v kosih po 60 stot. kos; sardine v oljčnem olju marka »Arrigoni« v škatlah po ⅛ kg po 1'40 lir, po ⅛ kg po 2'— liri, (»Excelsior«) po četrt kg po 3'— lire škatla, fileti »Excelsior« v oljčnem olju v škatlah po ⅛ kg po 1'40 lir škatla; nesladko kondenzirano mleko marka »Colombo« v posodah po ½ kg po 2'70 lir posoda; leča po 2'— liri kg; zdrobljen zelen grah (suh) po 4'— lire kg; cikorija po 4'50 lir kg; kavni surogat »S. Giusto« v zavojih po 20 dkg po 2'10 lir zavoj; mazilo za čevlje (marka »Lift«) v škatlah štev. 1 po 65, štev. 2 po 80 stotink, štev. 5 po 1'65 lir škatla; tekočina (»Lift«) za kovine v škatlah št. 1 po 80 stotink, štev. 2 po L 1'45, štev. 3 po L 2'80 škatla; mazilo (»Lift«) za kovine v škatlah štev. 1 po 40, štev. 2 po 55, štev. 3 po 95 stotink škatla; vosek (»Lift«) za parketirane pode v škatlah po četrt kg po L 2'40, v škatlah po pol kg po L 4'80 škatla.

Vino Chianti (Rallino) po 3'40 lir steklenica dveh litrov; vino Chianti (bratje Dal Canto) po 5 lir steklenica dveh litrov.

Živila, ki se razdele posestnikom izkaznic sirotišnice: sladkor, kava in vsa živila, ki se morejo dnevno in poljubno kupovati.

Na ribji tržnici. Namočena polenovka po 5'60 lir kg.

Nove izkaznice za kruh.

Kupovalci se opozarjajo, da ne smejo pekarije in prodajalne dati kruha tistim, ki nimajo nove izkaznice za kruh. Kdor je še nima, naj jo zahteva v prodajalnici, kjer je vpisan.

Domače vesti.

Liberalnost — »Piccola«. Na drugem mestu odgovarjamo na članek v tukajšnjem »Piccolu«, kjer je nazorno predočeno, kako ljudje pri tem listu, ti pretvezni vrhni čuvarji svobode, razumevajo pojm — svobode! Ako bi jim kdo veroval, bi moral misliti, da je tu pravi raj svobode — za vse! Poudarjamo za vse! Kajti, svoboda ni svoboda, če nimajo vsi svojega enakega deleža na njej! V odgovor na fraze prihajamo mi s konkretnimi dejstvi, ki so vsem pred očesom. »Piccolo« naj jih izpodbije, če more. Ali, ne more zato, ker so — resnična dejstva. Le na neko bobnečo frazo v tržaškem listu naj še odgovorimo tu. Govor v »Edinosti« da je tak, da ga more »trpeti« le vlada, ki je tako tolerantna, kakor je italijanska! Kdor pozna dušo in naročje tega lista, ve, kam meri ta brumna in svobodoljubna duša: poziv je to na naslov vlade, naj ne bo vendar tako »tolerantna«, naj že enkrat začne — dušiti našo besedo, naj že vendar enkrat začne vršiti ulogo tistega proslulega »odbora za čiščenje«! Kriči po cenzuri, po državnem pravdniku in ječah. Te besede sicer ne piše izrecno. Ti moj Bog — saj »Piccolo« je liberalen list. Ali, kdor pozna botra, kakor da poznamo mi že iz davnih časov — in volk izpreminja svojo dlako, ne pa svoje naravi —; ne more biti v nikakih dvomih, česa bi se zahotelo temu vrlemu branitelju — svobode! O dar svobode zahteva, popolne svobode zase in za svojce, drugim pa bi najraje privoščil — vlslice! Liberalnost »Piccola« je zares znamenita, da bi spadala v muzej zastrupljenih in zastrupljevalnih orožij! Hotel bi proslavljati italijanzko stvar, v resnici pa jo le kompromitira pred svetom! Mari ne vedo on in vsi tisti, ki se jim narinja za svetovalca, da ima tudi Trst nekaj stikov z ostalim svetom?!

Nekoliko resnice o Istri. Ravno sedaj, ko se vrši v San Remu slovesna predstava — komedije z izvestnimi plebisciti, nam prihaja kakor nalašč beseda v listu, ki je vse prej, nego prijatelj nas Jugoslovenov: Graška »Tagespost«. V članku, kjer razpravlja o »Puli kot oporni točki italijanskega brodovja« piše med drugim: **»Vse prebivalstvo na deželi na tem poluotoku tvorijo Slovani,** ki ne govore samo slovanski, ampak tudi mislijo in čutijo slovanski, kar postaja že jako neprijetno za Italijane!« Ta ugotovitev v »Tagespostu«, tej večni in tudi današnji prijateljici Italijanov, je kakor udarec s kolom po tistih »plebiscitih«. Resnica govori drugače, nego pa tisti gerenti

Resnica je na strani tistih, ki jih niso pripustili k plebiscitu. In to ravno radi resnice, da tisti, ki jih niso pripustili, tvorijo veliko večino prebivalstva. Zaključek: tisti, ki so podpisali, oziroma ponesli v San Remo ta — da govorimo v frazeologiji »Nove Ere« — »zgodovinski dokument«, nimajo prav nobene pravice, da bi govorili v imenu dežele! Prav nobene! Tako bo čul te dni tudi gospod Frančišek Ksaverij Nitti. Nasproti potajevalcem resnice stoji — resnični glas ljudstva!

Čudni pojmi o plebiscitu. Po mednarodnem pravu je plebiscit neka vrst glasovanja, kjer vsak pripadnik kakega teritorija izraža svojo voljo, kako državnopravno pripadnost naj dobi ta teritorij. Italijanski listi rogovilijo v zadnjem času o nekakem jadranskem »plebiscitu«. Včerajšnja »Era nuova« piše, da se je izročil Nittiju »il plebiscito della Venezia Giulia« od 22. februarja. To naj bi bil torej plebiscit vsega zasedenega ozemlja! Da nas niso vprašali za ta »plebiscit«, je znano vsem. Da socijalistične stranke niso vprašali, je razvidno iz »Lavoratore della Sera« od 23. februarja t. l., v katerem se fabrikanti »plebiscita« zafrkujejo na vse možne načine. »Plebiscit«, ki ga je dobil g. Nitti v roke, je podpisalo 59 občin, ali, bolje rečeno: občinskih gerentov, postavljenih od zasedbene oblasti, med tem ko imamo na zasedenem ozemlju približno 650 občin! Med podpisanimi občinami čitamo n. pr. imena Pazin, Buzet, Lovran, Pomjan, Krk itd. To so občine, ki imajo velike juogslovenske večine. Kaj porečejo n. pr. naši vrli Pomjanci, ko bodo slišali, da so oni tudi v tem plebiscitu?! Ali jih je župan Bartolich vprašal za njihovo mnenje?! Ali se je vprašalo ostalih 609 občin v zasedenem ozemlju?! Saj ima to biti vendar plebiscit vse »Venezie Giulie«! In ta »Venezia Giulia« — kolikor je znano nam — ne obsega samo par istrskih gnezd in nekoliko furlanskih mestec. Odkar je to ozemlje zasedeno, slišimo vedno klic po plebiscitu, a sedaj čujemo naenkrat, da ga že imamo!! Čudni so ti plebisciti! Na Reki so ga tudi imeli kar črez noč. Obžalujemo gospoda Nittija, da bo moral igrati partijo v San Remu s — takimi kartami! Priporočamo mu, naj bi sprejel tudi jugoslovensko odposlanstvo iz zasedenega ozemlja, ki zastopa nekaj več ljudi nego 59 občinskih gerentov, in ki mu ne predlaga lažiplebiscitov, ampak resnično voljo ljudstva.

Jezikovna drobtina. S prijateljem, ki je vedno nasprotnega mnenja, sva se zadnjič dajala za slovenski izraz za nemško besedo »Schlauch« v pomenu mehke gibljive cevi. Prijatelj je trdil, da zadostuje splošni izraz »cev«, jaz pa, da potrebujemo posebno označbo in sem predlagal — »črevo«. Navzočni, ki so poslušali jezikovni prepirček s tistim pol zasmehljivim, pol naveličanim licem, ki se spodobi med razumniki posebno, ko gre za jezikovna vprašanja, so mi pritrdili, češ da ravno naši kmetje imenujejo črevo posebno tudi ono cev iz gumija, ki rabi za pretakanje vina. — Pri tem smo pa tudi primerjali obe besedi, »cev« in »črevo«, in je kdo celo izrazil domnevo, da sta sorodni. Iz Bernekerjevega slovanskega etimologičnega slovarja posnemam, da tega sorodstva ni. — Če kdo zna boljši izraz za nemški »Schlauch« v gornjem pomenu, naj ga objavi. Naši kolesarji in avtomobilisti, ki jim, kolikor vem, izraz »gumijeva cev« ne rabi in ki se vendar radi ogibljejo tujke, mu bodo hvaležni.

Par besed o — Srbih. Prijatelj nam piše: Kakor pred vojno, tako se še tudi danes često sliši zabavljanje proti Srbom. Avstrija in Madžarji so leta in leta razširjevali strupene nauke proti Srbiji in Srbom. Namen osovražiti Srbe pred vsem svetom in posebno pri nas Hrvatih in Slovencih, jim je uspel tupatam le predobro. Osobito so Srbe grdo gledali oni nesrbski Jugoslovani, ki Srbov niti poznali niso, oziroma, ki Srbom niso imeli očitati najmanjšega zla. To umetno zasejano sovraštvo še ni popolnoma izginilo in baš te dni smo morali poslušati, kako je neki slovenski »tudi rodeljub« zabavljal proti Srbom! Spominjam se, ko mi je lastni brat rekel, da so Srbi svinje! Na moje ogorčeno oporekanje mi pa ni vedel povedati najmanjšega vzroka za svojo neumno trditev. Rekel je: Rečem tako, ker drugi tako pravijo! Opozoriti moram, da je ta človek živel med Hrvati, a Srbe je imel za sosede. Kakor ta nevedni kmet, tako govore še danes ljudje, ki si domnevajo, da so inteligentni. Srbe sovražijo, ker so Srbi ljudje reda in se ne dajo podkupovati, kakor bi si kak veržnik želel! Srbe je treba poznati in šele potem soditi, ne pa soditi le na podlagi kakega nam Jugoslovenom sovražnega lista ali celo na podlagi zabavljanj kakega zlobnega bedaka! Srbi so pridni, pošteni in zelo, zelo gostoljubni. Da so ognjeviti domoljubi, morda še preveč, je res, ali kdo bi jim mogel očitati to, ko je danes ves svet več ali manj šovenistiški. »Sve i svuda samo Srbin«, je bilo menda njih geslo, »Bog i Hrvati« pa hrvatsko! Danes je menda eno in drugo izginilo. Jugoslovani smejo biti ponosni, da imajo Srbe v svoji družbi, ker bi drugače Jugoslovenov sploh ne bilo! Onim, ki si domišljajo, da se Slovenec ne more razumeti s Srbom in Hrvatom, pravim jaz, da ne vedo, kaj govore! Mi vsi smo en narod po krvi in jeziku. Sojeno in prirojeno je nam, da živimo skupaj in se ljubimo. Kdor pa namesto ljubezni seje med naš narod razdor in sovraštvo, je ničvrednež, odpadnik, pravi zločinec! Take ljudi je treba najprej poučiti z lepo, in ako to ne bi pomagalo, je treba vzeti gorjačo in jih zapoditi iz naše jugoslovenske družine!

Nov odlok o izdajanju listov. Generalni civilni komisarijat nam je poslal naslednji odlok: Do nove naredbe se morajo izdajati dnevniki in listi, ki izhajajo vsaj štirikrat na teden, vedno na dveh straneh. Samo enkrat na teden izidejo lahko na štirih straneh. Listi s formatom, ki ne presega 18 dm², bodo lahko izhajali na štirih straneh po dvakrat na teden.

Zavarovance proti škodam po požarju opozarjamo, da naj radi negotovih razmer, v katerih sedaj živimo, ne prenašajo zavarovanj od slovanskih zavarovalnih družeb na tuje zavode, nasprotno priporočamo posestnikom, da naj sklepajo nova zavarovanja le pri slovanskih zavodih in sicer »Croatia« ali »Slavija«, ki imata svoja zastopstva v Trstu. To je v vsako gospodarsko in narodno korist!

Trgovsko - izobraževalno društvo. Danes ob 10 sestanek v prostorih T. O. Z. (ul. Cesare Battisti 21 I.) Vabimo člane da se ga udeleže potrošteviino. — Odbor.

Proti zasebnim bonom. Uradni list generalnega civilnega komisarijata od 23. t. m. je objavil naslednjo naredbo: Prepovedano je izdajanje v obhod lističev, bonov na blago jedače in pijače, medaljic, znamek in sploh vsakršnih znamenj, ki imajo označeno vrednost v italijanski veljavi. Kdor se najde s takšnimi znamkami, bo kaznovan z globo od 300 do 1000 lir. Oseba, ustanova ali tvrdka, ki bi izdala takšne znamke, bo kaznovana z globo od 1000 do 5000 lir in zraven tega bodo dotične osebe in voditelji ustanov in tvrdek zaprti od 1 do treh mesecev. Vsi tisti, ki posedujejo kaj takšnih znamek, jih morajo povrniti v treh dneh po razglasitvi sedanje naredbe tistim osebam, ki so jih izdale in zahtevali od njih povrnitev označene veljave. Tisti, ki so izdali takšne znamke, jih bodo morali prinesti ali poslati v petih dneh višjemu zakladnemu nadzorstvu pri finančnem ravnateljstvu. Prestopki proti sedanji naredbi se bodo ovajale okrajnim sodiščem.

Izplačevanje pokojnin uslužbencem južne železnice za mesec april. Pokojnine, vzgojevalnine, podpore in drugi takšni prejemki oseb, ki stanujejo v Trstu in ki so rojene ali pristojne v zasedenem ozemlju ali ki imajo na podlagi saintgermainske mirovne pogodbe pravico postati italijanski državljeni, se bodo obračunavali in izplačevali v lirah alla pari, prejemki oseb, ki ne spadajo v nobeno omenjenih vrst, pa v razmerju 40%. Izplačevanje se bo vršilo v nastopnem redu: v ponedeljek 26. aprila črke A—K, v torek 27. aprila L—P, v sredo 28. aprila Q—Z. Prejemniki se opozarjajo, naj na svoje lastno dobro pridejo po pokojnine ob določenih dnevih. Izplačevalo se bo v računskem uradu finančnega ravnateljstva, pokojninski oddelek, Piazzetta della Chiesa Evangelica št. 2. III., soba 131, od 8 do 12. K pobotnicam bo treba priložiti potrdilo o življenju, prebivanju, o vdovskem stanu, in pri vzgojevalninah tudi izpričevalo o ubožnosti. Pravica do prejemka se bo morala nadalje dokazati z listinami (odlok o vpokojenju itd.) Pokojnine se ne bodo izplačevale v druge roke, ako ne bo imela dotična oseba legaliziranega pooblastila. Upokojencem, ki stanujejo na deželi, se bo izplačevalo na isti način in ob istih dnevih v pristojnih davčnih uradih.

Slovensko učiteljsko društvo za Istro ima svoj občni zbor dne 6. maja ob 10 dop. v šolskem poslopju v Rienanjih. Dnevni red: 1. a) Poročilo odbora (predsednika, tajnika, blagajnika, b) volitev pregledovalcev računov, c) volitev zastopnikov v Zvezo, d) predelanje pravil, e) volitev odbora; 2. O pravilih tržaške »Delavske zbornice« referira tov. Leonardis; 3 Slučajnosti. Tovariši in tovarišice! Pokažite svojo stanovsko zavednost in disciplino, zato naj nihče ne manka. F. Venturini, predsednik.

Uradni cenovnik za dobo od 25. aprila do 1. maja 1920. Pomaranče, na trgu 20 do 40 st.; v prodajalnah od 20 do 40 st. komad; pesa na trgu 50 st., po prodajalnah 50 st. kg; zelje na trgu L 1'20, v prodajalnah L 1'20 kg; kislo zelje na trgu L 1'30, v prodajalnah L 1'30 kg; čebula na trgu od 50 do 60 st., v prodajalnah od 50 do 60 st. kg; koromač na trgu L 1'20, v prodajalni L 1'20; salata v glavah tuja na trgu 60 st., v prodajalni 60 st. kg; salata v glavah domača na trgu in prodajalni 80 st. kg; mlada salata na trgu in prodajalni L 1'—; citrone na trgu in prodajalni od 10—20 st. komad; krompir na trgu in v prodajalnah 60 st. kg; nov krompir na trgu in v prodajalni L 1'50 kg; radič droben na trgu in v prodajalni L 1'— kg; radič debel na trgu in v prodajalni 80 st. kg; radič za kuhat na trgu in prodajalni 60 st. kg; kisla repa na trgu 60 st., v prodajalni 70 st. kg; cvetice na trgu in prodajalni 50 st. kg; redkvice v šopkih po ¼ kg na trgu in v prodajalni po 30 st.; špinača na trgu in v prodajalnah po 80 st. kg; naravno maslo na trgu in v prodajalnah po L 16'— kg; kuhano maslo na trgu in v prodajalnah po L 20'— kg; mleko na trgu po L 1'50, v prodajalnah L 1'60 liter.

Zvišanje cen petroleju. Civilni komisarijat za Trst in okolico javlja: Ker je petrolej vsled vladnega odloka porastel za 64 lir na kvintal radi 50% tnega zvišanja valutnega doplačila pri carini, je določil generalni civilni komisarijat ceno litru petroleja v Trstu in predmestjih na 2 liri. — Trgovci morajo vedno imeti v svojih trgovinah popis prodajnih cen.

Tržaška izselješka družba javlja: Prašičev, kakor se vidi, ne bo. Kdor je plačal družbi članarino 2 lir samo radi prašiča, jo lahko dvigne. Kdor je kupil pri družbi semena, naj poroča o stanju setve.

Telovadno društvo »Sokol« pri Sv. Jakobu naznanja, da se bo danes, v nedeljo, 25. t. m., ob 10 predpoldne sklicani redni občni zbor vršil v telovadnici in ne v Delavskem konsumnem društvu, kakor je bilo prvič razglašeno. Na zdar!

Varijetetni večer s plesom pri sv. Ivanu. Člani slov. gledališča v Trstu prirede v soboto, 1. majnika, ob 16 v veliki dvorani Nar. doma pri sv. Ivanu varijetetni večer s plesom. Spored tega večera bo mnogovrsten ter bo nudil obilo zabave, saj sodelujejo na tem večeru najboljše pevske moči našega gledišča. Opozarjamo, da se bosta ponovili na tem večeru pesmi: **Hildach: »Posilad«** in **Schubert: »Jelšev škrat«**, ki ste odnesli krono na častnem večeru g. Simenca. Razen tega bomo slišali različne kuplete, šaljive duete ter burko v enem dejanju: **Medved snubač.** Natančen spored objavimo pravočasno.

Iz Sv. Ivana. Danes točno ob 16'30 uprizore v dvorani svetoivanskega Narodnega doma, narodno igro s petjem v petih dejanjih »Domen«. Ker so kakor že javljeno vse večje uloge v rokah najboljših domačih diletantov, je dobra uprizoritev zajamčena, vsled česar je pričakovati, da bo obisk številen ter se s tem izpodbude igralci in igralke k nadaljnemu delovanju. Čisti dobiček je namenjeen za preuredbo odra in izpopolnitev garderobe. Po končani predstavi od 20 do 23 plesni venček. Vstopnina k predstavi 1 lira s sedežem 2 liri; vstopnina k plesnemu venčku 1 lira.

V četrtek, 29. t. m., se bo vršil v dvorani Slovanske Čitalnice **občni zbor Ženske podružnice CMD v Trstu** s tem le dnevnim redom: 1. Nagovor podpredsednice, 2. poročilo tajnice, 3. poročilo blagajničarke, 4. volitev novega odbora in 4. slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Danes zlete »Trije tički« na oder v dvorani del. kons. dr. pri sv. Jakobu, in sicer ob 17. uri. Kakor se čuje, bo preskrbljeno tudi za ples in sicer pripomore k temu godbeno društvo pri sv. Jakobu. Torej smeha in zabave dovolj. K obilni udeležbi vabi »Veseličnі odsek Štjakobskega pevskega zbora«.

Angleški in francoski začetni in nadaljevalni tečaji za odrasle in za deco v Trstu. Prihodnji teden se otvori več tečajev za začetnike in za one, ki se hočejo izpopolniti v teh dveh velevažnih svetovnih jezikih. Otvorijo se tudi posebni tečaji za trgovsko korespondenco (angleško in francosko). Prijave se sprejemajo vsak dan od 12 do 14 in od 18 do 21 v CM šoli na Acquedottu 20, I. nadstropje.

Ubogi kmet! Včeraj je prišel v Trst s svojim sinom Anton Gustinčič, kmet iz Materije. Ko je opravil svoja opravila, je šel v neko gostilno na trgu G. B. Vico. V gostilni sta prišla k njemu dva mladeniča, ki sta začela govoriti z njim. Ko sta slišala, da je doma iz Materije, sta ga prosila, naj sprejme 6000 lir za župnika, toda naj jih dobro varuje, ker da so za propagando. Dala sta mu tudi 10 lir za trud. Kmet je lepo vtaknil denar v listnico in v žep. Toda mladeniča sta hotela biti brez skrbi ter sta si storila dati od kmeta listnico, da jo zavijeta v neko ruto. Kmet jima je veroval in dal. Omotala sta listnico in odšla. Ko ju ni bilo več, je hotel kmet pokazati denar svojemu sinu. Odmotal je ruto in — namesto listnice in denarja je našel v njej neko knjižico. Na ta način sta mu ptička izmuznila, kar sta mislila, namreč njegovo listnico, v kateri je bilo 800 lir. Okradeni kmet je šel javiti stvar orožnikom.

Strašen človek s čudnim imenom. Včeraj popoldne sta vršila dva kr. stražnika službo na trgu dell'Unità. Po trgu je prikorakal orjaški človek v pijanem stanju. Ko je videl stražnika, ju je začel zmerjati. Ko se je zdelo stražnikoma preveč, sta ga hotela aretirati. Toda z enim sunkom sta bila oba na tleh. Tedaj je eden izmed njiju ustrelil z revolverjem v zrak za pomoč. Pritekli so takoj še štirje stražniki in tedaj se je začel boj v šestih proti enemu. Nazadnje so orjaka seveda zmogli in ga peljali na kvesturo. Borba ni bila brez izgub, kajti dva stražnika sta morala iskati pomoč na rešilni postaji, enemu je orjak zdrobil nos s pestjo, drugega je ujedel na roko. Na kvesturi je rekel, da se kliče Sempreavanti Benvenuto.

Poizkus samomora. Včeraj ob 12 je morala posredovati rešilna postaja v ulici Pilone na št. 2. Neka Antonija Trani, 32 let stara, je pila karbolno kislino s samomorilnim namenom. Zdravnik ji je izpral želodec, nakar so jo odpeljali v bolnišnico. Vzrok njenemu dejanju so baje družinske zadeve.

DOPISI.

Izum goriškega Slovenca. Goriškemu Slovencu se je posrečil po dolgotrajnih poskusih in na podlagi temeljitega kemičnega znanja izum, čistilo, katero bo igralo v vsakem gospodinjstvu veliko ulogo. S tem popolnoma neškodljivim čistilom bo lahko brez vsakega napora, v najkrajšem času, precej trajno in za malenkostne stroške posrebrila vsaka gospodinja žlice, kljuke itd. Izumitelj bi ne videl rad, da bi prišla vsa zadeva v tuje roke. Ker pa sam nima ustanovnega kapitala, bi vsekakor ne bilo slabo, podpreti izumitelja z vsem potrebnim. Kdor se za stvar zanima, se lahko na lastne oči prepriča o uspehu tega čistila. Kapital bi bil v tem podjetju varno naložen. Za podrobnejša, ustmena in pismena pojasnila je na razpolago g. Kjuder Alfonz, priv. uradnik v Gorici, ulica Orzoni št. 29.

Obljuba je i Bogu ljuba, tako bi nam bila tudi obljuba gospoda Nittija draga in ljuba, oko bi se vršila in tudi izvršila. Menimo pa, da ga ni človeka med našim ljudstvom, seveda tistim ljudstvom, katero čuti za svoj narod, ki bi mogel reči, da se je izpolnila tudi le ena obljuba gospoda Nitija. Govorilo se je in čitalo v raznih časopisih da nam je in da nam bo zajamčeno narodno življenje, mi pa vidimo, da se vrši vse narobe. Vidimo danes, kakor smo videli pred letom dni, da iz tistih ogromnih obljub ne pridelamo niti enega piškavega boba. Vzemimo si en sam primer, vprašajmo se, kdo je vendar kriv, da se je ustavilo sokolsko napredovanje v Ajdovščini in Postojni? Odkod je prišel ta ukaz? Kaj se tako izpolnjujejo obljube g. Nittija? Z vso pravico zahtevamo, da se nam takoj dovoli nemoteno delovanje naših narodnih društev, saj menda vendar predvsem to zahteva tista obljubovana svoboda! Tukaj smo in tukaj hočemo ostati, če pa komu drugemu ne ugaja naš zrak, naj pa odide, odkoder je prišel, in še tembolj, ker v svoji dobrosrčnosti nočemo, da bi kdo trpel škodo zaradi nas. Kar je našega bodi naše: več ne zahtevamo in tudi nočemo imeti. Prosimo pa, da se nam vsaj ne govori o prijateljskih odnošajih z Jugosloveni, če se v resnici dela ravno nasprotno. Ne besed, temveč dejanj je treba! Dokler pa bodo dejanja ravno nasprotna besedam, dotlej pa ne iščite v nas ljudi, ki bi vam verjeli! — Domačin.

Deskle. Tukajšnji pevski zbor priredi 2. majnika 1920 veliko pomladansko veselico na prostem, z naslednjim sporedom: 1. R. Silvester: Pozdravni govor. 2. I. Aljaž: Vzdrami se, mladina! Moški zbor. 3. A. Tinta: Da vesli... Moški zbor. 4. V. Vodopivec: Lepi Juri, šaljivi moški zbor, z bas-solo. V. Orožen: Deško iz Planine, deklamacija. Fr. Rihar: Pustna skrivnost, burka v dveh slikah. * * * Liberal, kuplet. Po veselici javni ples. Sodeluje polnoštevilna godba iz Kojskega. Začetek točno ob 2 popoldne. — V slučaju slabega vremena, se bode vršila veselica prihodnjo nedeljo. — K obilni udeležbi vabijo pevci. — Pripominjamo, da smo eneko vabilo čitali že v komunističnem »Delu«.

Iz Idrije. Našo žensko podružnico CMD smemo po pravici prišteti med najmarljivejša idrijska društva. Iskanje novih virov za našo prepotrebno družbo, je upregla najnežnejšo mladino v delo za Družbene namene. Dne 17. aprila letos je namreč priredila v rudniškem gledišču dve vrlo uspeli gledališki igrici, in sicer »Desetnico« ter »Palčke«. Moralni uspeh naravnost presenetljiv, pa tudi gmoten zelo zadovoljiv, nad 800 L čistega dobička. Nemajhen trud naših vrlih narodnih delavk je bil s tem obilno poplačan. Hvaležna jim je tako skrbno in trudapolno negovana mladina, ki je z njihovo pomočjo mogla pokazati svoje talente, še hvaležnejši so jim starši, ki so s ponosom in z najlepšimi nadami v srcu gledali prvi junaški nastop svojih ljubljenčkov. Splošna želja je, da bi podružnica ne smela ostati pri prvem požrtvovalnem poskusu, marveč naj bi naprej oblikovala in urila mladino, ki je pokazala toliko nadarjenosti in razumevanja tako v igri kot v petju in glasbi. Narodna zahvala vsem prirediteljicam in zlasti naši nadebudni mladini prisrčen: na svidenje! Zahvala gre tudi sl. rudniškemu ravnateljstvu, ki je svoje gledališče po tolikem premoru zopet uredilo za kulturne namene!

Iz puljskog kotara. - Naše šolsko pitanje. Skrajnje je vreme, da progovorimo par reči o onome, što nam najviše leži na srcu: **najnovije o našim školskim prilikama.** Svakom je čoveku - pa i celim narodima -, ucepila priroda u narav, da teži za boljitkom, pa zato i želi, da bude bolje stalo što bude što kulturnije njegovo pokrajinje. Budući da smo i mi deo čovečanstva, želimo da i naša deca budu naobraženija od nas - između kojih imade mnogo analfabeta - i radi toga želimo i hećemo, da ne ostane između njih analfabeta, jer će u tom slučaju - u današnjoj prevejanosti - postati žrtvom ostalih!!

Poznato je, barem onima, koji učiše pedagogiju, da ije uzgoj svemoćan, ali nije ni nemoćan! U našem su se kotaru doduše otvorile škole, ali na žalost, nijedna u našem jeziku, već sve u jeziku većinom i to ogromnom, ne poznatog našoj deci. Uspeh toga veoma je dobro poznat mnogima, koji to promatraju, a najbolje pako učiteljima, koji danomice mogu uočati, ali u svojoj zaslepljenosti toga ne vide ili ne će da priznaju. U tom pogledu, moramo i sami visim oblastima pregovoriti!

Svakoj političkoj oblasti morala bi biti pomatra, ižreka starog grčkog zakonodavca i filozofa Likurga, koji veli: »Ne čini državu sretnom zakon već vaspitanje njezinih podanika. Rdjavo vaspitani ljudi, ne poštuju ni najbolje zakone!« I zbilja: u državi nije najveće blagostanje, ako je u njoj nagomilano silno blago, bogastvo, a da su joj podanici na niskom stepenu kulture; naprotiv: ako su u državi podanici na višem stepenu kulture, vlada poredak i blagostanje, jer sami podanici danomice doprinošaju svojim radom k tomu blagostanju, a ne rade proti njegaj; ier u tom slučaju ograđavaju sami sebi opstanak.

Eto, već teče četvrti mesec, što se u puljskom kotaru napraviše molbe — za daljnje delovanje naših škola — i upravile na generalni civilni komesarijat u Trst; a još uvek stoje naše školske prilike na istom jadnom stanovištu, a i još se pogoršavaju, jer nam se danomice otvaraju škole, u deci nepoznatom jeziku, dok naši zahtevi ostaju prikriti gustom koprenom zaborava. Na čini se, da nisu ostali sasma zaboravljeni, jer se je nedavno osvrnuo na to pitanje i generalni civilni komesar i poslao molbe, one iste, koje su stanovnici dotičnih krajeva napravili, na više političke oblasti, neka se informiraju, dali su to želje stanovništva i jesu li potpisi autentični. Niže političke oblasti obaviše i informiraše se. Pozvaše one, koji napraviše molbe. Oni naravski priznaše, da napraviše uz volju i zahtevu naroda, koji se potpisaše. Posle-

Slovensko gledališče v Trstu.

Danes, v nedeljo, 25. aprila 1920 zadnji nedeljski predstavi v letošnji sezoni.

Popoldne točno ob 15'30 in zvečer točno ob 20'15

Legijonarji

Narodna igra s petjem v štirih dejanjih in dveh slikah. Po Jurčičevem romanu spisal Fr. Govekar. — Režiser Emil Kralj. — Orkester vodi prof. V. Mirk.

Z ozirom na zadnji dve nedeljski predstavi v letošnji sezoni se vprizore »Legijonarji« kot **popoldanska in večerna predstava.**

PODLISTEK

DAMIR FEIGEL:

Odškodnina.

(Pravljica.)

»Kmetsko selo potres popolnoma porušil. Kar ostalo, uničil požar. Vaščani brez zavetja, nagi, lačni. Pomoč nujno potrebna! Kaj naj storim?« Podpis glavarjev je bil kakor navadno nečitljiv.

Zopet in zopet je vzel ministrski predsednik to kratko poročilo v roke. »Vraga, vsako zadevo naj le jaz in zopet jaz rešim! In ravno sedaj, ko imam s pripravami za sprejem vladarja iz Datljeve dežele toliko posla! Baje nas obišče z vsemi svojimi zakonskimi ženami. Stopetinštirideset jih ima, če mu ni tačas katera umrla. Jaz pa naj se seveda pečam z občino, katero je porušil potres! Sicer pa potres ne spada v moje področje. Vojna, kuga, lakota in šiba potresa so zadeve, katere nas more rešiti glasom litanij Gospod sam, in vse te zadeve tvorijo delokrog vojnega ministra. Če si še ni ustanovil posebnega pododdelka za potres, je sam kriv. Naj dela! Njemu naprtim to potresno zadevo! Tem bolj, ker leži Kmetsko selo ob naši državni meji, in ima pri takih potresih gotovo naš državni sosed svoje prste vmes!«

Debelo je gledal vojni minister najnovejši predsednikov ukrep. »Res se prišteva potres med naše sovražnike, toda vojskovanja proti takim sovražnikom nisem bil nikdar prisegel svojemu vladarju. Kaj je pravzaprav potres, se izve v šoli. To zadevo mora potemtakem prevzeti naučni minister. Njemu jo naprtim!«

Naučni minister je mislil, da sanja. »Ne, ne, to mora biti velikanska pomota! Naučni minister in potres! Kdo bi se ne smejal?! Potres je sila v notranjosti zemlje, zatorej naj to zadevo reši minister za notranje zadeve. Njemu jo naprtim!«

Minister za notranje zadeve se je nasmehnil. »Res je potres notranja sila, toda to le do tedaj, ko še spi v naročju zemlje. Kakor hitro se vzbudi in se pojavi njegova moč zunaj zemlje, preide potres iz mojega območja v območje ministra za zunanje zadeve. Njemu torej naprtim to potresno zadevo!«

Ministrski predsednik je bil ravnokar dobil obvestilo od poslanika iz Datljeve dežele, da je poročil tamkajšnji vladar še tri ženske in da pripelje vsaka izmed njegovih stooseminštiridesetih zakonskih žen po eno frizerko in eno šiviljo s seboj. Štiristoštiriinštirideset ženskih oseb, kakor je hitro preračunal predsednik. »Ne pomaga nič! Lepo jih moramo sprejeti, ker dolguje naša država Datljevi deželi velike svote. In prihodnjega posojila tudi ne kaže drugod iskati. Da bi človek vsaj vedel, če pripeljejo frizerke škarje za kodranje las in šivilje šivalne stroje s seboj! Kake skrbi!«

Predsednik, ki je bil obenem tudi minister za zunanje zadeve, je dobil kmalu za poročilom poslanika tudi sklep notranjega ministra. Če bi se ne bil pravočasno spomnil svojega dostojanstva in navzočnosti zgovornega služabnika, bi bil skočil iz jeze na mizo. »Kakor da bi ne odvagalo štiristoštiriinštirideset žensk enega potresa!«

Kraljevi sel je vstopil. »Kralj je dobil obvestilo o potresu v Kmetskem selu. Zaukazuje, da se loti celokupno ministrstvo takoj dela, olajšati bedo prizadetim vaščanom!«

»Sporoči Veličanstvu, našemu kralju in vladarju, da sem že obvestil vse ministre o tej grozni nesreči in da imam od vseh že pismena zagotovila njihove sopomoči. Še danes odpotujem v porušeni kraj, kjer se prepričam sam o nesreči in o prvih pripomočkih. Koj ko se vrnem, se bo vršil ministrski svet, katerega sem že sklical pred dobro uro.«

»Moj predsednik je zares izborna moč. Kaj bi jaz počel brez njega?« se je izpraševal kralj, ko mu je bil prinesel sel predsednikov odgovor. Ta kralj je živel seveda že v začetku te pravljice. Da pa ni označila pravljica te resnice z običajnim uvodom: Nekoč je živel kralj, je zakrivilo dejstvo, da je imel ministrski predsednik izrazitejšo osebnost, ki je potisnila kralja za nekoliko odstavkov v ozadje. —

»Veš, tajniče!« je dejal predsednik svojemu osebnemu tajniku, ko sta sedela v posebnem vozu brzovlaka na poti proti porušenemu Kmetskemu selu. »Res sem se jezil na potres, ki mi je prišel tako neprilično. Toda sedaj sem se z njim sprijaznil. Rešil me je vsaj za dva dni štiristoštiriinštiridesetih žensk. Pa tudi moji tovariši, ki so se hoteli otresti tako meni nič tebi nič vse zadeve, bodo sedaj piskali. Naj se je tudi pojavil potres na skrajni meji naše države, njegove stresljaje bodo občutili vsi ministri, ker jih bodo vzbudili iz brezdelnosti.« Tajnik sicer ni razumel vsega, kar mu je bil povedal njegov šef. Kako se more človek čutiti zadovoljen, če se otrese takega števila žensk, med katerimi je stooseminštirideset frizerk in ravnotoliko šivilj! Tajnik je bil namreč podjeten in za vsako harmonično lepoto dovzeten mladenič. Sicer je pa pazil na svojo službo, zato se je pa tudi vkljub notranjim protestom pridružil takoj mnenju svojega šefa. »Babe so babe in potres je potres!« Izpregovorivši ta dva stavka, se je poglobil tajnik sam v njuno velepomembno modrost.

Že medpotoma je obvestil predsednik glavarja o svojem prihodu, zato ju je pa čakal na zadnji železniški postaji prisrčen sprejem. Oblasti so bile zastopane vsaka po svojem načelniku. Glavar je pozdravil najvišjega uradnika v imenu okraja, sedemletno dekletce je nagovorilo visokega gosta v vezani besedi in mu izročilo koncem tretje kitice šopek, od katerega je visel svilen trak z napisom: »Nedelžna mladina.« Takega sprejema res ni bil pričakoval predsednik. Ves ginjen je pobožal glavarja po licu, zahvalil se mu za šopek in stisnil prijateljski roko deklici, katero je ta skoro očetovska prijaznost osokolila do izjave: »To ni še nič! Znam tudi Mlade vojake in Kovača, tisto binkati, bunkati. Zadnji dve sem se hitro naučila in nisem bila tolikokrat tepena, kakor sem bila za ta pozdrav!« »Le pridna ostani!« — »Hvala lepa, pa ti tudi!«

V dvovprežni kočiji je poročal glavar svojemu najvišjemu predsedniku podrobneje o nesreči. Zunaj na kozlu pri rumeno ofračenem vozniku je sedel tajnik s šopkom v roki, katerega mu je bil izročil njegov šef v varstvo po končanem sprejemu. Tako rad bi ostrgal z nohti tajnik vsaj prvi zlog nesrečnega napisa, toda črke so bile neizbrisljive in ves njegov trud je bil zaman. Kaj porečejo ljudje, ko bodo videli krepkega mladeniča s takim napisom. Služba je služba, in kdor hoče napredovati v njej, mora večkrat nedolžen trpeti!

»Pet žrtev imamo pod ruševinami,« je poročal glavar. »Potres je prišel nepričakovano v pozni noči. Ljudje so rešili golo življenje, pokrito s samo srajco. Sedaj tabore v bližnjem gozdu, kjer so si postavili nekaj barak. Vsak dan jim damo na državne stroške škodelico gorke kave, da se ogrejejo, ker so nagi, vojaški poveljnik je pa odstopil petsto vojaških telovnikov, da ima ljudstvo vsaj nekaj na želodcu, ker je lačno. Koncem vasi je stala dvonadstropna hiša, ki je ostala — čudna so pač pota potresove previdnosti — docela nepoškodovana. Koj se je nastanilo v njej kakih deset družin. Toda hišo sem dal takoj porušiti, dobro vedoč, koliko nepotrebnih pisarij bi povzročila ta edina izjema. Sicer smo pa že skoro na cilju. Od daleč vidim ljudi, ki nas čakajo.«

lice tih informacija ne vidimo, ali nažalost, činjenice nas osvedočuju o protivnem od naših želja i nada; jer mesto da nam se otvaraju naše škole s hrvatskim učiteljima, šaju nam se talijanski učitelji, koji ne znadu progovoriti ni rečce u našem jeziku, a da bi ih mogla naša deca razumeti, i otvaraju talijanske škole.

Eto u koliko se izvršavaju obećanja g. min. predsednika Nittija, koji je toliko puta nagla sio na »Montecitoriju«: **da će se poštivati svaćija narodnost i da će svaki podanik dobiti svoja prava.** No to su za nas puste reči, obećanja, a mas to ne zadovoljava!! Mi nismo sanjivci, koje se može: »svećom i ogledalom voditi kud se hoće«! Mi smo ljudi, koji smo doduše kulturno zaostali, ali to nije naša krivnja, a niti na nas pada ljaga nemarnosti, već je to zasluga nama toliko milih(!) vodilelja pokojne Austro-Ugarske, čime se mogu dičiti i koje će činjenice zabilježiti povest — ogledalo sveta, našto će se kasnija pokoljenja zgražati — ali zdravi i sveži u logičnom mišlenju, pa zato hoćemo više činjenica, a manje reči!! Pokojna se A.-U. služila onom Isusovom: »Blaženi siromašni duhom, jer će postići kraljestvo nebesko!« No ne kako se to uzimlje s teološkog gledišta, već u porugljivu značenju! Ona je najme htela, da joj podanici ostanu što gluplji, da ih može što više iskorišćivati; ali ne verujemo, da će se za njom povesti i jedna kulturna Italija!! No na žalost dosta se puta u nadama prevarismo....!

Želimo i hoćemo, da se tim našim željama čim pre udovolji, jer će to biti ne samo na našu korist, već i same države! — Ljubdrag.

Gospodarstvo.

Vseslovenski trgovski shod v Ljubljani.

Na vseslovenskem trgovskem shodu, ki se je vršil, kakor smo že poročali, v Ljubljani, o trgovskih in gospodarskih vprašanjih v Jugoslaviji, so se sprejele te le resolucije:

Resolucije glede gospodarske politike.

1. V ta namen, da pridemo v državi do boljše gospodarske in trgovinske politike in da bode naša gospodarska politika vodena po enotnih načelih, zahtevamo, da se čimprej osnuje v Belgradu centralni gospodarski svet, v katerem bodo zastopane vse panoge našega gospodarstva. V takem gospodarskem svetu bo najboljša prilika, da se izpoznajo in razgovore gospodarski veščaki iz cele kraljevine. — 2. Poudarjamo potrebo pravilne ureditve valutnega vprašanja v zmislu zahtev naših in hrvatskih gospodarskih organizacij. V državi potrebujemo en novec in za ta svoj denar treba praviloma prodajati blago v inozemstvo. — 3. Nujna potreba je, da se urede državne finance. Pregleda treba o državnih dohodkih in izdatkih. Državne potrebščine moramo pokrivati z davki in drugimi rednimi javnimi dajatvami, ne pa s posojili in tiskanjem papirnatega novca. — 4. Potrebna nam je produkcijska statistika ter statistika izvoza in uvoza. — 5. Vso pozornost je posvetiti domači produkciji živil ter v prvi vrsti zagotoviti živež za lastno prehrano po gospodarsko upravičenih cenah, kajti zagotovljena prehrana je prvi pogoj za vzdržanje reda v državi. — 6. Odvišni domači pridelek mora z rednim izvozom preko mej zaradi dosege ugodnejše plačilne bilance. Po možnosti se je ogibati v prometu s tujino kompenzacijskih pogodeb in stremeti za tem, da pridemo do zagotovitve trgovinskih pogodeb z inozemstvom. Vsako gospodarsko skupnost z avstrijskimi in ogrskimi deželami v obliki podonavske federacije ali unije odklanjamo. Trgovske in prometne odnošaje s temi državami je urediti le potom trgovinskih pogodeb. — 7. V svrho olajšanja in pospeševanja mednarodnega kupčijskega prometa nam je treba na važnih inozemskih tržiščih dobrih trgovskih reprezentantov. — 8. Vzpostavitvi gladkega prometa na železnici je posvetiti posebno pozornost. Reden promet na železnicah in na vodi je predpogoj gospodarskega uspevanja. V Ljubljani je zopet ustanoviti železniško ravnateljstvo. — 9. Spričo silnih in vedno naraščajočih kreditnih potreb je nujno potrebno, da začne Narodna banka s svojim delovanjem v celi državi. Ustanovi naj svoje podružnice po gospodarskovažnih mestih, da pridemo v žiroprometu do izravnave plačil in do možnosti eskomptiranja. — 10. V devizni centrali je osredotočiti promet s plačilnimi sredstvi v tujino, voditi jo morajo prvoredni strokovnjaki, poslovati mora točno in hitro ter imeti po gospodarskih središčih svoje podružnice z vso potrebno avtonomijo. — 11. Naša država, ki se stoprav ureja in preureja, se nahaja v težavnih razmerah. Zato potrebujemo dobro, materielno zadovoljno in svoji nalogi doraslo uradništvo, ki mora ostati neodvisno od vsakokratnih političnih izprememb. Raje manje, a tisto dobro uradništvo. V državni upravi treba miru, stalnosti, politični vplivi je ne smejo motiti. Za nameščanje javnih uslužbencev mora biti odločilna stvarna in strokovna kvalifikacija vsepovsod, tudi v centralnih uradih, nikdar pa strankarska pripadnost. — 12. Vsa naša javna mesta opozarjamo na raztege kreditne potrebe trgovine in industrije. Dolžnost državne, zlasti finančne uprave je, da vodi temeljit račun o prevažni vlogi naših denarnih zavodov vseh vrst v našem gospodarstvu. Njuna gospodarska potreba je, da upravna oblastva odločajo z razumevanjem in potrebno hitrostjo o prošnjah, ki jih vlagajo denarni zavodi v obliki akcijskih družeb, bodisi da gre za zvišanje družbene glavnice. Tudi pri snovanju in preosnavljanju obrtnih, kupčijskih in denarnih podjetij je treba ekspeditivnega in nezamudnega poslovanja. Snovanje gospodarskih naprav vseh vrst v obliki akcijskih družeb je na slovenskem ozemlju sedaj dokaj težavnejše in zamudnejše, kakor v drugih delih kraljevine. Gospodarsko zdravo in dobro je seveda ločiti od gospodarsko slabega, ali dobre in gospodarsko potrebne akcije ne smejo trpeti zaradi novih nezdravih in nepotrebnih projektov.

Slovenski trgovci in obrtna zakonodaja.

1. Enotnost obrtnega zakona za celo kraljevino smatramo za potrebno, izrekamo se pa proti razširjenju zakona o radnjama na celo kraljestvo, ker njegova določila ne ustrezajo stopnji razvoja, k' jo je pri nas dosegla trgovina, obrt in industrija. — 2. V industrijskih, trgovskih in obrtnih vprašanjih je zagotoviti kompetenco ministrstvu za trgovino in industrijo. — 3. Za trgovino zahtevamo ohranitev in izpopolnitev obrambe po sposobnostnem dokazu, ker treba varovati trgovino trgovcem. Le tako je mogoče osigurati našemu trgovskemu naraščaju trgovsko samostojnost. — 4. Vzdržati je organizacijo v trgovskih gremijih in zadrugah ter zvezah trgovskih gremijev in zadrug s temeljem obveznega članstva, s pravico zadostnega sodelovanja v obrtni upravi. Potrebna je institucija državnih zadružnih instruktorjev v pomoč in svet stanovskim in gospodarskim družbam. — 5. Za trgovske potnike je treba tudi v novem zakonu določil, ki zagotavljajo tem važnim posredovalcem v modernem trgovanju možnost, izpolnjevati svoje važne naloge. Urediti je tudi detaljno potovanje tako, da ne postane krošnjarstvo. — 6. Izrekamo se za to, da ostanejo trgovske in obrtniške zbornice skupno zastopstvo trgovine, industrije in obrta. Posameznim trem panogam: industriji, trgovini in obrtu je zagotoviti v skupni zbornici za stvari, ki se tičejo posamezne panoge, potrebno avtonomijo. Odločno se izrekamo proti vsaki delitvi sedanje skupne institucije v industrijske, obrtne in trgovske zbornice. Vsaka delitev bi vodila le do občutne slabitve v stvarnem in finančnem pogledu ter bi imela za posledico le oslabitev delazmožnosti in vplivnosti. — 7. Za pospeševanje in povzdigo naše vnanje trgovine zahtevamo osnovanje trgovskih konzulatov, reprezentantov in trgovskih atašejev na vseh za nas važnih vnanjih tržiščih.

ŽIVNOSTENSKA BANKA
PODRUŽNICA v TRSTU
Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača.
Delniška glavnica in rezervni zaklad K Č. Sl. 225,000.000
Izvršuje kulantno vse bančne in menjalnične transakcije.
Uradne ure od 9.30-12.30 in 14.30-16

MALI OGLASI

URADNIK, pošten mladenič, srednje starosti, želi znanja v svrho ženitve z vzgledno, tudi priprosto gospico, znabiti šiviljo, 28-35 let staro, neomadeževano preteklosti. Resne ponudbe pod »Značajen« na ins. odd. Edinosti. 561

POSESTNIK, srednjih let, samski, želi znanja v svrho ženitve z gospodično ali vdovo od 30 do 40 let, dobrosrčno gospodinjo. — Ponudbe pod »Posestnik L 20.000«, poštno ležeče, Cesare Battisti. 558

NA PRODAJ je vsakovrstnega posekanega akacijevega lesa, okoli 3 vagone, za vloge ali drugo rabo in en plug (oralo). Oglasiti se pri Stenu Curku, Kobdilj, pošta Štanjel. 554

KLAVIR ali pianino, tudi potreben poprave, se kupi v vsakem kraju. Pisati na naslov: Carlo Cauer, Trst, ul. Solitario 25, III. 508

NOVA črna obleka, moška, in sivo blago se proda. Vincenzo Scussa 3, IV. Wolf. 560

V NARODNEM DOMU pri Sv. Ivanu se toči izvrsten kraški teran iz Sepulj. 562

20 PAROV novih suknenih hlač po 30 in 35 lir na prodaj. Ogris, ul. Romagna 26, III. 556

PRODASTE se 2 kozi z mladiči. Vila Dreher, Bošket. 543

ČEVLJARSKA DELAVNICA, ul. dei Bachi 17, sprejema delo po meri in popravljanje. 559

MODISTKA, Slovenka, se priporoča cenjenim damam v mestu in okolici. Ulica Alessandro Volta št. 2, V., vr. 19 (za ljudskim vrtom).

BIVSI DRŽAVNI uslužbenec išče primerne službe ali delo v skladišču. Govori slovenski, italijanski in nemški. Naslov pove ins. odd. »Edinosti«. 546

PREPROSTA soba se odda ul. Trionfo št. 3 I., pri cerkvi Maria Maggiore, Pakor. 552

AKADEMIK, veščč več jezikov, želi poučevati. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »550«. 550

VELIKE in majhne rabljene sode prodaja na javni dražbi Potrošno društvo v Narodnem domu v Buzetu, vsako nedeljo od 2. majnika naprej, dokler bo kaj v zalogi. 3391

TRGOVSKI POMOČNIK, 20 let star, želi preproste službe v specerijski trgovini v mestu. Leta 1916. je služil kot učenec pri gosp. Košmerlju. — Nalov pove ins. odd. »Edinosti«. 502

PRODAM dobrega psa čuvaja, srednje velikosti. Grgič, Vrdela Breg 1728. 530

LEPI klobuki za gospe in otroke od 15 lir naprej imam na prodaj. Zgornja Greta 276, vrata 6. 520

IŠČE se ena ali dve mesečni sobi. Naslov pove ins. odd. Edinosti. P 400

VREČE vsakovrstne kupujem. Ulica Solitario štev. 19, Margon. 480

PIANINO ali glasovir, tudi potreben poprave, kupim v vsakem kraju po najvišji ceni. Mirodilnica Zigon, Trst, ulica XXX. oktobra štev. 8. 527

KUPUJEM vreče in cunje. Babič, Molingrande 20. 547

VREČE vsakovrstne kupuje J. Margon, ul. Torre bianca 13, zaloga vreč. 500

LISICE, kune, zajce, skunks in drugo kožuhovino tudi partije, kupujem in plačam dobro. Stroji, barva in izdeluje takoj vsakovrstno kožuhovino. Kožuharnica Martellani, ulica Gatteri 32, Trst.

PRILOŽNOST! Partija modelov tagal za gospe in deklice, zadnja novost. Prevzemajo se naročila in popravljanje. Modni salon Morgutti-Corti, Corso Garibaldi 28. 534

SOBNI slikar in pleskar sprejema vsa v to stroko spadajoča dela, tudi na deželo. E. Bertoni, ul. Paolo Diacono 2, Sv. Jakob. 532

STANOVANJE, 2 ali 3 sobe s kuhinjo, išče slovenski uradnik (3 osebe) proti primerni nagradi. Ponudbe na ins. odd. »Edinosti« pod »Mirna družina«. 542

ZA BRIVCE. Prodajo se različni predmeti za brivce, kakor perilo, toiletne garniture, parfumne omarice, stroje za lase in brado in drugo. Trst, ul. Giovanni Boccaccio št. 6, pralnica. 531

PLESNI VENČEK
se bo vršil danes, v nedeljo, 25. t. m.
v spodnji dvorani Narodnega doma.
Začetek točno ob 19.30.
VODITELJ.

FOTOGRAF A. JERKIČ, Trst, ul. Roma 24. Gorica Corso št. 36 na dvorišču. P 711

SREBRN DENAR kupujem po najvišjih cenah v vsaki množini. Pridem lahko ponj. Alojz Povh, Garibaldijev trg št. 3 (prej Barriera.) Tel. 329. 3341

KROJAČNICA August Stular ul. S. Francesco d'Asisi štev. 34, III. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 3367

ZLATO, srebro, krone, plača po najvišjih cenah Pertot, ul. S Francesco št 15. II. n. 417

Štev. 229.

OGLAS.

4. majnika t. l. ob 11 predpoldne je v občin ki pisarni podpisane občine

dražba občinskega lova

na eno leto z vzklicno ceno L. 400. Tostvarni povzetnik mora pri občinskem uradu položiti L 400 kot kaucijo.

Županstvo občine Šempolaj
18. aprila 1920.
Upravitelj: Legiša.

Pristno žveplo ROMAGNA
rafinirano in ventilirano,
modra galica, jestvine
pri
R. V. D. Macchioro
Trst, ul. Lazzaretto vecchio 19, tel. 632

Prosvetljeno in ognjegasno društvo v Sežani
priredi
v ponedeljek, 3. majnika, dan semnja
JAVEN PLES
v občinskem vrtu. — Svira domača godba.
Čisti dobiček je namenjen za prepotreben nakup gasilnega orodja.
Odbor prost. gasilnega društva v Sežani.

HERMANGILD TROCCA, TRST
ul. Barriera vecchia štv. 8
ima veliko zalogo mrtvaških predmetov.
Venci iz porcelane in biserov, vezani z medeno žico, iz umetnih cvetlic s trakovi in napisi. Slike na porcelanastih ploščah za grobne spomenike itd. Najnižje konkurenčne cene.

Fotografični atelje Daguerre
Trst, Corso štev. 39.
Razglednice v platinu. Specijaliteta: slike v barvah, fotoschizzi. Gabinet, vizit, povečanja, reprodukcije vsakevrste. Elektr. razsvetljava.

VESELICA s PLESOM
se bo vršila v nedeljo, 2. majnika
v Preserjah pri Komnu

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV
dežnikov, belih in pisanih, žepuih robcev, možkih nogavic itd.
K. CVENKEL, Trst, Corso V. E. III. štev. 24.

GVIDON VODOPIVEC
manifakturna trgovina
Trst, ulica Malcanton št. 12
Velik izbor: preprog, vatiranih odej, okenskih zaves, na meter, izgotovljenih zaves, madapolana za rjuhe in srajce, belega in barvastega etamina, foularda, batiste, poupelina črnega in barvastega perkala in satina, tkanih srajc za moške in dečke, podsuknic, perila, ovratnikov za bluze, izgotovljenih bluz. Brisače, prtiči, švicarska vezila, bele in črne čipke, svilene kapice.

G. PINO, zlatarnica-urarnica
Trst, Corso štev. 15
Kupujem srebrne krone in goldinarje po najvišjih cenah.

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Nuova - S. Caterina.
Velika izbera vsakovrstnega blaga za moške in ženske. — Blago za suknje, žamet, bachant, svile, etamin ter raznih predmetov za okras oblek. Vse po znižanih konkurenčnih cenah.

ZOBOZDRAVNIŠKI KABINET
ulica Chiozza št. 5, I. nadstr.
Sprejema od 9—13 in od 15—17. Izvršujejo se umetni zobje v kakršnemsibodi sistemu z nebom in brez neba po moderni tehniki.
Dr. F. Tamburlini
MARIO MORO, tehnični vodja.

— TVRDKA —
Alarico Lantschner
v Trstu, Via Roma 28 (bivša ul. della Poste) vogal ul. Giorgio Galatti. Zraven velike pošte. — Telefon 198.
Dvokolesa, motorna kolesa, pritikline, pnevmatični predmeti. Popravila. — Delo solidno.

Plugi, motike (saponi)
se dobe pri
Alojziju Vilharju v Postojni.

PFAFF Stroj za šivanje in vezanje prvih nemških uzorci
Seidel & Neumann in
„Singer" Gast & Gasser
Bogata zaloga vseh potrebščin. Mehanična delavnica za vsako popravljanja.
Tvrdka ustanovljena l. 1873
FRANCESCO BEDNAR
Trst, ul. Campanile 19

Lesene obroče,
vsakovrstne, velika zaloga,
prodaja
Ivan Vlah, Bajok, Jušići, pošta Matulje.

Sveža jajca
na debelo in drobno
se dobe po zelo ugodnih cenah pri
Dragomiru Petroviću
Trst, ul. Glos. Carducci 39.

»Zdi se mi, da vidim dekleta v narodni noši,« je omenil predsednik in se nekoliko vzdignil v vozu.

»Bojim se, da nastopajo dekleta v srajci z vojaškim telovnikom na sebi!«

»Temu ljudstvu moramo pomagati!« je vzkliknil predsednik. »Tajniče, zapiši: Temu ljudstvu moramo pomagati! Imaš? Dobro!«

Pred kočijo, ki se je ustavila na trgu, kjer je stala nekoč cerkev, se je postavil župan. Bil je majhne postave. Hlače si je bil izposodil pri svojem svaku. Segalo so mu na zgornji strani do pazduha, hlačnici sta bili pa najmanj petkrat zavihani in sta mu še vedno pokrivali boso nogo do pete.

Gospoda je izstopila iz kočije. Radi deklet in radi napisa se je skrival tajnik za hrbtom svojega šefa. Ko je zdrdral župan običajni pozdrav, se je predsednik odkašljal in začel:

»Nesrečno ljudstvo! Videl sem na lastne oči vse gorje, ki te je zadelo. Ne obupaj, kajti naš najvišji gospod v državi se briga za tvojo usodo! Poslal me je sam v vašo sredo, tolažit in lajšat vašo bedo. Iz oči berem temu nesrečnemu ljudstvu, da ste ostali vkljub tej nesreči zvesti državljani. Prepričan sem, da je vaša edina želja, prekrstiti vašo vas, ki vstane kresnejša in večja iz teh razvalin, in ji date novo ime t. j. Kraljevo selo, v spomin na najvišjega pospeševatelja vaših koristi. To vašo željo hočem sam tolmačiti pred najvišjim prestolom. Tajnik, zapiši si to splošno željo nesrečnih vaščanov! Hvala vam! Takoj se lotimo dela! Vsi čutimo z vami! Potrpite še nekoliko, kajti pomoč in rešitev sta blizu!«

»Želo smo ti hvaležni za tolažilne besede, Ekscelenca!« je izjavil nato župan in si stisnil pod vratom hlače, ki so mu hotele zdrsniti po rebrih. »Kruha primankuje! Ali bi dobil kaj kruha?«

»Seveda! Gospod glavar, si li slišal župano vo željo? Preskrbi takoj vse potrebno!«

In res je dobil župan proti večeru po glavarstvenem sluga dve žemlji.

Pri kosilu je bil tajnik zelo razigrane volje. Posrečilo se mu je iznebiti se šopka. Oddal ga je bil namreč najbližjemu dekletu, da si je lažje zapisoval želje nesrečnih vaščanov, in ga potem srečno pozabil. Toda dolgo ni trajala njegova sreča. Fantič je prinesel še med kosilom šopek nazaj in tako je prišel tajnik zopet po nedolžnem do nesrečnega napisa.

* * *

V posvetovalnico je stopil kot zadnji ministrski predsednik. Vsi ministri so se bili že zbrali pred napovedano uro in so razgovarjali v posameznih gručah. Pri predsednikovem vstopu so sedli k dolgi mizi.

»Brez posebnega uvoda,« s temi besedami je otvoril predsednik sejo »prehajam k edini točki današnjega dnevnega reda, ki se glasi: Kako pomagati Kmetskoselcem zopet na noge? Znano je navzočim gospodom, kako zelo se zanima naš vladar za to nesrečno vas. Jaz sam sem bil s svojim tajnikom na licu mesta, od koder sem se vrnil danes predpoldne. Vse mi je še živo pred očmi. Omenjam že zdaj željo Kmetskoselcev samih, naj se jim prekrsti njihova vas v Kraljevo selo, ker zveni Kmetsko selo preveč robato. Sedaj pa prosim za vaše tozadevne nasvete!«

»Izločimo iz sosednjih okrajev nekaj občin, združimo jih v nov sodni okraj in postavimo v Kraljevem selu novo okrajno sodišče!« je nasvetoval pravosodni minister.

»Kjer je sodnija, bodi tudi davkarija!« je pripomnil finančni minister.

»Zgradi naj se novo šolsko poslopje in nova cerkev. Za zadnjo imam že krasen načrt. Vsakemu velikemu mestu bi delala ta stavba čast!« je omenil naučni minister.

»Kjer je toliko oblasti, je tudi mnogo prometa. Nova pošta se mora postaviti!« je predlagal poštni minister.

»Jaz zvežem Kraljevo selo z bližnjo železniško postajo!« se je oglasil železniški minister.

»Radi bližnje državne meje naj se sezidata dve novi vojašnici!« je izjavil vojni minister.

»Brez orožniške postaje ne smemo pustiti tako važnega središča!« je priporočal notranji minister.

»Jaz postavim padlim žrtvam krasen spomenik!« se je pohvalil minister za javna dela.

»Jaz sem celo za to, da se dovoli nesrečnim vaščanom pravica revnih, da se lahko brez kolkov zatekajo k pristojnim oblastim!« je dostavil poljedelski minister.

(Dalje prih.)

Zobozdravniški ambulatorij
prej dr. BODO.
Zobozdravnik dr. E. Clonfero
— in —
dentist Stanko Perhavec
Trst, Trg Goldoni št. 11, II. nadstr.
sprejema od 9 do 12 in od 15 do 19.
Izdiranje zob brez bolečin, zobovja, zlati mostovi brez neba, reguliranje zob in zlate krone.
Vsa dela se izvršujejo po moderni tehniki.

Književnost in umetnost.

»Legijonarji«.

To predigro »Rokovnjačev« so si izbrali igralci našega gledališča za svojo benefično predstavo. Vrednost te igre ne dosega »Rokovnjačev«. Bila pa je boljše podana od Rokovnjačev. V prvi vrsti je to zasluga ubranega pevskega zbora, ki je bil pomnožen s silami šentjakobskega pevskega društva. Med igralci je žel g. Sila največ priznanja. Na Slovenskem je sedaj morda on edini dobri interpret ulog kakor so Jež, Krjavelj i. dr. G. Kralj je igral Ferdinanda korektno. Vse druge uloge so bile v dobrih rokah, tako, da so »Legijonarji« dosegli popoln uspeh. Obetajo napolniti še parkrat dvorano. Občinstva polno. Orkester ne najboljši. R.

»Mladika«. Leto I. 1920. Štev. 1. Vsebina: Uvodnik: L. C.: Vam, mladeniči. Dr. J. Ličan: Pšenica in ljuljka. Ivan Rejec: Ruski kmet in komunizem. Stanko Stanič: Blagoslov dela. Slike iz boljševiške dobe. J. G.: Pisma dekliškim srcem. — Pripovedni del. I. K.: Kvišku in naprej. Poklonitev. J.:V Album. — Domači odmevi. — Razgled po svetu. — To in ono. Strani 24. — »Mladika« izhaja 20. vsakega meseca v Gorici. Tiska »Narodna Tiskarna« v Gorici. Naročnina znaša za vse leto 8 lir. Uredništvo in upravništvo v Gorici, Gosposka ulica 2 (knjigarna). V Gorici je torej zagledal te dni beli dan nov mesečnik — »Mladika«. Pozdravljamo ga z največjim veseljem ter ga vsem priporočamo. »Vsi čutimo — pravi uredništvo »Mladike« — »pač potrebo po tečni duševni hrani. Odkrito povemo, da smo se lotili tega podjetja z velikimi žrtvami. Ne razpolagamo, kakor druge organizacije za svoje liste in propagando, s tisočaki. Vsled tega se obračamo do svojih somišljenikov s prošnjo, naj to naše podjetje vsestransko podpirajo. — List bo zanimiv, če bo čtivo res aktualno in se bo v njem zrcalilo vse ljudsko življenje. Poskrbeli bomo listu od časa do časa kako sliko. — **Vsadili smo torej »Mladiko« in želimo, da bi jo vsi pridno zalivali. Le tako se bo očvrstila, razvila in razkošatila, da bodo pod njeno senco zadovoljno počivale in se vzgajale naše družine!«** — »Mladika« se dobiva tudi v Štokovi knjigarni.

Od nedelje do nedelje.

Tu sem zopet. Prihajam zopet do veljave, čeprav le v »kotu«. Tu pa tam morda komu v zadovoljstvo, drugim pa — zavedam se tega — v nadlego in izpodtiko. He — me uleglne prijeti kdo za jezik — če se zavedaš tega, za tebe samega ne posebno laskavega dejstva, čemu pa prihajaš zopet: mari bi raje v svojem »kotu« — molčal. Saj veš, da nadležnih ljudi ljudje ne poslušajo radi! Vse res! Ali — kaj hočete? V »starinah« je vedno nekoliko trdovratnosti in kljubovalnosti! Ne odnehujejo radi! Uvažujte to in imejte potrpljenje z mano!

Uvažujte tudi, da ne mislim vsikdar tako hudo, kakor bi sodil kdo po moji besedi. Včasih me tudi ne razumejo prav, da vidijo namen zbadanja, kjer je v resnici le deber namen. Nepravo razumevanje pa dovaja rado do nesporazumov in — zamere. Nekoč sta se vozila po železnici po našem kršnem Krasu Italijan in Nemec. Ko se je jel vlak spuščati od Opčin proti Trstu in je Nemec zazrl ta sinji, omamno lepi Jadran, je vskliknil vzhičeno: Meer da! (Morje je tu!). Lah pa je nemško besedo krivo, oziroma je ni razumel, in je, globoko užaljen, odbrusil: »No — — — — (besedo ne morem napisati, ker ne diši lepo) — mare e questo!« Vidite, tako je: Nemec je pozdravljal morje radostno, Italijan pa je menil, da žali! Nista se razumela!

Te dni pa sem se uveril, da je še ljudi — civiliziranih in kulturnih, kakor se ponašajo sami — ki menijo, da bi bila prava nesreča za človeštvo, če bi vsi ljudje kaj znali in razumeli! Razgovarjal sem se z nekim Italijanom (ki se prišteva k razumništvu) o kulturnih in socijalnih razmerah v južni Italiji. Neizogibno je bilo seveda, da se je pri tem razgovor zasukal na veliki odstotek nepismenih ljudi v južnih pokrajinah Italije. Nerazumljivo je, sem menil jaz, da je ravno v deželi, kjer je stala — iz srca rad sem napravil ta poklon — zibel evropske civilizacije: da so ravno v taki deželi take razmere kulturne zaostalosti. S trpko besedo sem grajal italijanske vlade radi tega, da niso vsaj sorazmerno toliko skrbi posvečale kulturnemu napredku svojega lastnega naroda, kolikor so jo in jo še posvečajo vprašanju vnanje politike Italije! Opozarjal sem ga — in to z opravičenim ponosom — na naš mali slovenski narod in njegovo kulturno snovanje, na povprečno stopnjo naobrazbe v Slovencih! Opozarjal sem ga na znamenito dejstvo, da v tem narodu, ki je med Italijani na glasu kulturnega in materijalnega beraštva, povprečni odstotek nepismenih ljudi iznaša k večemu par odstotkov, a na našem kršnem Krasu, kjer se mora ljudstvo tako krvavo težko boriti s trdo skalo za svoj obstanek, da je analfabetov morda en sam odstotek! Italijan se je nasmehnil porogljivo kakor da sem zagrešil žalitev za veliki italijanski narod s tem, da ga sploh stavljam v paralelo s takim bednim in bedastim — kak italijanski žurnalist bi rekel: ljudstvom z balkansko duševnostjo! Italija pa Balkan — solnce poleg teme! Taka je bila menda misel v kulturno-vzvišeni glavi mojega Italijana. Sedaj pa boste morda mislili, da je mož slovesno protestiral proti mojim trditvam o kulturni zaostalosti in o velikem odstotku nepismenih v južni Italiji, da je bil globoko užaljen. Kaj še! Nasprotno. Na mojo pripomnjo, da bi morala italijanska vlada odpirati čim več ljudskih šol ter zastavljati vso skrb in vsa sredstva za povzdigo naobrazbe med širokimi sloji, je menil mož: **Kaj še, kam pa bi prišli, če bi vsak človek — študiral!** Po njegovem je torej v Italiji vse v najlepšem redu, je vse najprimerneje urejeno, živi tam doli v najsrečnejem vseh svetov, je za srečo in bodočnost Italije najvarneje jamstvo v tem, da je čim več ljudi, ki ne znajo ne pisati, ne čitati! Nič ljudskih šol, kajti: kam pa bi prišli, če bi vsak človek — kaj znal!!

Spominjam se svojega pokojnega očeta. Bil je rad nekoliko šaljiv in šegav. Če mu je kdo ponudil čašo: »Pijte oče!« — se je pošalil: Kako neki bom pil, ko pa sem — žejen! Tako nekako se vrti misel v glavi onega Italijana: Kako naj bi ponujali ljudstvu čašo kulture, ko pa je — potrebno naobrazbe! To ni zanje. Misli menda, da je z naobrazbo tako kakor s puško: ne dajaj puške v roke človeku, ki je ne zna rabiti! Nevarna bi mu bila! Čudni nazori! Čudni ljudje, ki tako sodijo! Naobrazba je puška, ki jo zna rabiti vsakdo, samo da jo — ima! Naj le dajo v Italiji ljudstvu v roko tako — puško, pa bo tam doli marsikaj drugače! Veliko manj skrbi bo, ker bodo imeli doma, radi česar se sedaj pehajo po strmih ovinkih — vnanje politike. V naobrazbi ljudstva so najzanesljiveja jamstva za srečo in razvoj dežele. V naobrazbi, v kulturnem napredku, ki daje pogoje tudi za krepko gospodarsko sestavo naroda, so najvarneje — »naravne« in »strategične« meje države. Vsi Brennerji, vsi Nanosi in vsi Snežniki ne koristijo, če pa je država v sebi kulturno bolna! Tako sem govoril onemu Italijanu. Ni me razumel, nisam ga mogel prepričati. Mi je pač usojeno tako!

Ali: naobraženec, ki brani — analfabetizem, je pač značilen pojav, ki nam daje — ker je tam doli menda mnogo naobražencev tega tipa — razlago za marsikaj, kar se dogaja v Italiji. In dokler bodo vladni možje pripadali k temu tipu, ne bodo koristile vse mukopolne poti v Pariz, London in — San Remo!

Tudi v drugih pogledih so vladni možje kaj čudni ljudje. Učiteljstvo v pazinskem okraju je v neki spomenici zahtevalo, naj se v dopisovanju z oblastmi uveljavi hrvatski jezik. Gospod komisar pa je zavrnil to zahtevo, rekši da je to — absurdno, nesmiselno. V resnici pa je bil njegov odgovor absurden, ker nesodoben, krivičen, nelogičen, torej nekulturen. Oni Italijan odreka lastnim širokim slojem najprvotnejo pravico do naobrazbe; ta komisar pa ne more razumeti najprvotneje pravice našega naroda do tega, da učitelji ljudstva morejo pisati v jeziku tega ljudstva! Gabriele D'Annunzio je — ne kratim mu tega slovesa — velik mož. Ali pritiklav je spričo pomembnosti učitelja, šole, naobrazbe za vsak narod! Malo manje D'Annunzijev in veliko več učiteljev in pouka! Tega treba Italiji, če noče, da je ne bo sram ob primerjanju z malim narodom slovenskim! To je moje mnenje, ki je pa nočem narinjati nikomur. Narod Jugoslovenov pa naj stremi dalje h kulturnim ciljem in ponašal se bo lahko pred svetom s svojo — »balkansko duševnostjo«.

C—č.

DAROVI.

Ženska podružnica CMD v Idriji je poklonila ženski in moški podružnici CMD v Trstu 2100 lir in sicer kakor dobiček svojih narodnih prireditev. Živila toli delavna in rodoljubna idrijska podružnica!

Valenčič Vera in Marija za izkazano uslugo lir 10·—.

V narodne namene so darovali za znake: po L 10: Mirko Caharija, Kobi, Sirk, Nice Stepančič, dr. Staretovi, Tomažič; — 9 L Jokičevi; — 8 L. inž. Kobi; — po 5 L: Ambrožič, Jelica Čokova, Drejček, Grubišič, Mankoč, Plesničar, Perhovc Milena, Perhavc Marija, dr. Pretner, Ravnik, dr. Slavikova, dr. Wilfan, Zwitter; — po 3 L: Bandel, Candolini, Ilič, dr. Jan, Pertot Ivanka, Rode, dr. Vodušek; — po 2 L.: dr. Čermelj, Golobova, Guličeva, Fonda, Kraševec (2'20), Miklavec, Mikula, Prtot Anica, Prinčič, Seršič; — po 1 L: Arriglerjeva, Cotarjeva, Goljevščkova, Pertot Ivan, Skabar, Trobec, Vovk, Žgurjeva, Dolesova. — L 40 se nabralo pri plesnem venčku »Balkana«. — Skupaj L 232'20.

JADRANSKA BANKA

Del. glav.: K 30,000.000. Rezerve K 10,000.000
Beograd, Celje, Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, TRST, Zadar, Zagreb

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge

na hranilne knjižice ter jih obrestuje po 3½%, a v bancogiro prometu po 3%.

Vloge, ki se imajo dvigniti samo proti predhodni odpovedi, sprejema po posebno ugodnih pogojih, ki se pogodijo od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes).

Bančni prostori v Trstu se nahajajo:
ul. Cassa di Risparmio, ul. S. Nicolo

Telefon: štev. 1468, 1793, 2676

— Blagajna posluje od 9.30-12.30 in od 14.30-16 —

Hiše, vile, posestva, gostilne

na Štajerskem za one, ki se hočejo preseliti,

posreduje pisarna nepremičnin

Zagorski, Maribor, Barvarska ulica št. 3.

UMETNI ZOBJE

z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obrobki

VILJEM TUSCHER konesijonirani ZOBOTEHNIK

TRST, ul 30. oktobra (ex Caserma) 13, II.
Ordinira od 9 predp. do 6 zvečer.

Pozor!

V ulici Udine (prej Belvedere) štev. 49, se nahaja PRODAJALNA USNJA, KOŽ, sploh vseh čevljarskih potrebščin. — Specijaliteta: Za krojenje in prešivanje (štepanje) zgornjih delov najmodernejše fasone.

Filipčič in drug.

Ljubljanska kreditna banka
Podružnica v Trstu.
Centrala v Ljubljani.

Podružnice:
Celje, Borovlje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst, Maribor

Delniška glavnica in rezerve: K 50.000.000

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. — Sprejema vloge v lirah na hranilne knjižice proti 3½% obrestovanju na žiro-račune proti 3% obrestovanju. Za na odpoved vezane vloge plača obresti po dogovoru. Izvršuje borzne naloge in daje v najem varnostne celice.

Tel. št. 5-18. Blagajna je odprta od 9-13.

Zlatarnica in urarnica
LORENC MACOR
ul. Udine 26 (prej Belvedere)

ima na izber verižice, prstene, zapestnice, uhane in zlate, srebrne in niklijaste ure. Budiljke, prvovrstne znamke z jamstvom. - Prevzema naročila za birmo in poprave. Kupuje in zamenja zlato, srebro in dragulje.

ČEVLJARNICA MIKOLIČ
Trst, ul. Udine 32 (prej Belvedere)
(na vogalu ul. Lodovico Ariosto)

Različna obuvala za gospode, gospe in otroke.

Lastna delavnica, ter se sprejemajo — naročila in poprave po meri. —

Izredna prilika **Izredna prilika**
V novi trgovini manifakturnega blaga
Giusto Sbuelz, ul. Roma 11, na vogalu ul. Gioachino Rossini

se dobi velika izber barhenta, blaga za gospe, svilenine, žameta, cefira, borgeta, trliža, platnenega in bombaževega blaga, svilene ovratnice, pajčolani, auto-pajčolani itd. — Posebnost: moške srajce, ovratniki, zapestnice, kravate, rokavice. Izgotovljeno perilo za gospe, volnene, bombaževe in vatirane odeje lastnega izdelka, vse po zelo nizki ceni. — Postrežba točna.

Novi dohodi:
Kramarsko blago, tkanine, predivo, drobnine na debelo
Tvrdka Raimondo Mulusa & C.i, Trst, ul. S. Lazzaro 10.

BCA!

Edino mazilo **Edino mazilo**
ki chranjuje usnje in ga vzdržuje mehko.
Skladišče v Trstu, ulica Torre bianca štev. 12 - Telefon štev. 10

PELLEGRINO CINCELLI
Trst - ulica Malcanton štv. 9 - Trst
(Hiša ustanovljena leta 1828.)
KOŽE in USNJE za ženske in moške.
Box in Chevreaux, lak, podlage in vsakovrstni predmeti za čevlje itd.
Vse po ugodnih cenah. Postrežba točna.

Naznanjam slavnemu občinstvu, prijateljem in sovražnikom, da sem prevzel 1. aprila t. l.
restavracijo „Narodni dom", Maribor.
Priporočam se za obilen obisk
Hinko Kosič, restavrater, Maribor.

Novo pogrebno podjetje — Trst
Corso V. E. III. štev. 47. Telefon 1402 (vogal Goldonijev trg).

Dobroznano že mnogo let obstoječe podjetje je preskrbljeno z obilno in bogato opremo za prirejanje mrtvaških sob in odrov. — Poseduje različne razredne vozove do najsvečanostnejših s kristali. — Prevažajo se mrliči v vse kraje, tudi v tujino. — Prodaja razne mrtvaške predmete, transportne rakve, kovinaste rakve vsakovrstnih oblik, lesenih rakev z bogatimi okraski, različne vence s trakovi in napisi, obleke, pajčolane, sveče itd.

Cene zmerne. Postrežba točna.

V primeru izrednih ur se sprejemajo naročila v lastnih prostorih podjetja ulica Tesa štev. 31. Telefon štev. 14-02.

Zastopstvo in prodaja mrtvaških potrebščin J. MERŽEK, Občine 170, pri sež. cesti.

Deležnik in upravitelj H. STIBIEL.

Proti: sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in črevesa, kroničnemu katarju želodca in črevesa, želodčnemu kamenu, hemoroidom in mahurjenim boleznim, putiki in debelosti,

je najboljše sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „Rogaško slatina".

„Rogaška slatina"
največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji.
Hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje,
kopelji z ogljikovo kislino,
solne, smrečne, parne, zračne, solnčne kopelji, kopelji z vročim zrakom,

Vojaška godba (42 mož, med temi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

RAVNATELJSTVO.

Bril

Najboljše mazilo za čevlje
Podružnica v Trstu, ul. del Toro št. 10. — Telefon 31-72

Nova trgovina
Trst — ulica XXX. oktobra štev. 4

Predmeti za moto, auto in dvokolesa. Zaloga automobilov, motornih koles „Indian" in dvokoles „Bianchi". Gumi, mazilno olje, tehnični predmeti.

Ceniki brezplačno. Prodaja na drobno in debelo.
Preprodajalcem popust.

S. a. c. a. m. a. G. Ferluga & C.i
trgovina ul. XXX. oktobra 4. Tel. 1160
Garaža, kovaška delavnica ul. S. Francesco 31. Tel. 1160